

HOE VERLOOPT DE INFORMATIE UITWISSELING

tussen politiediensten en de verschillende organisaties binnen de brede instap sinds de invoering van het nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp?

Door Sandra Paas

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het diploma bachelor sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

HOE VERLOOPT DE INFORMATIE UITWISSELING

tussen politiediensten en de verschillende organisaties binnen de brede instap sinds de invoering van het nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp?

Door Sandra Paas

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het diploma bachelor sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

Woord vooraf

Zoals elke laatstejaarsstudent, moest ook ik aan het einde van mijn opleiding tot maatschappelijk assistent een eindwerk tot stand brengen. Gedurende veertien weken liep ik stage bij politiezone Maasland, dienst jeugd, sociaal en slachtofferhulp. Het eindwerkonderwerp dat ik uitwerkte kwam tot stand na overleg met mijn stagementor. Logischerwijze vertrekt mijn eindwerk omwille van die reden vanuit een politioneel perspectief.

Tijdens mijn stage bij Politiezone Maasland, dienst jeugd, sociaal en slachtofferhulp mocht ik rekenen op de steun van verschillende personen. Bij aanvang van dit eindwerk zou ik dus graag eerst en vooral al de mensen willen bedanken die bijgedragen hebben tot de realisatie van mijn eindwerk.

Vooraleerst gaat mijn dank uit naar de korpschef van de politiezone Maasland, Hoofdcommissaris **Fred Gerarts**, zonder zijn toestemming had ik nooit de kans gekregen om als stagiaire bij politiezone Maasland ervaring op te doen. Ik dank hem voor deze kans, de ruimte en het vertrouwen die hij mij gaf.

In het bijzonder zou ik **Sanne Bogaers** willen bedanken. Zij is de Maatschappelijk Assistent binnen PZ Maasland en heeft de verantwoordelijkheid van mijn stagementor te worden, op zich genomen. Ik wil haar bedanken voor de goede begeleiding tijdens mijn stage en bij het maken van mijn eindwerk. In het algemeen zou ik haar graag willen bedanken voor de steun en kennis die ze mij gaf en het geduld dat ze met mij had gedurende de afgelopen vier maanden. Ze gaf mij de kans om ervaring op te doen en mijn visie op het werkveld te verruimen. Dit zal naar de toekomst toe wanneer ik afstudeer als maatschappelijk assistent zeker en vast een grote meerwaarde met zich mee zal brengen.

Verder wil ik ook de rest van het team van de dienst jeugd, sociaal en slachtofferhulp, **Johan Sweeck, Lode Smeets en Kurt Van Eygen**, bedanken voor hun medewerking, steun en kennis die ze mij meegaven tijdens de afgelopen veertien weken. Natuurlijk vergeet ik de rest van het team binnen politiezone Maasland niet. Ook aan hun allemaal richt ik een dankwoord voor het warm en open ontvangst en de vriendelijkheid doorheen de gehele duur van mijn stage. In het algemeen wil ik hen gewoonweg bedanken voor de aangename samenwerking van de afgelopen veertien weken.

Tevens zou ik de hulpverleners willen bedanken die hun kostbare tijd hebben vrijgemaakt voor mijn interviews. Zij hebben mij daardoor heel goed vooruit geholpen.

Naar mijn stagebegeleidster, **Isolde Dehasque** zou ik een dankwoord willen richten. Zij heeft mij steeds te woord gestaan indien ik begeleiding nodig had. Ook tijdens de supervisie momenten heeft ze de nodige tijd gemaakt om ons allen te woord te staan en de nodige tips en informatie mee te geven. Ook m.b.t. mijn eindwerk heeft ze mij de nodige tips meegegeven waarvoor ik haar erg dankbaar ben.

Mijn eindwerkbegeleider, **Eric Berx**, stond mij met raad aan daad bij tijdens de vervollediging van mijn eindwerk. Hij heeft mij door de moeilijkheden heen geholpen en ondersteund waar nodig. Ook aan hem richt ik dus een groot dankwoord omwille van de medewerking en steun die hij mij gaf en de kennis die hij mij kon bijbrengen.

Tot slot zou ik na drie jaar eindelijk mijn dank t.o.v. mijn ouders, mijn zus en een paar goede vrienden, zwart op wit willen neerschrijven. Zij waren mijn steun en toeverlaat gedurende deze afgelopen drie jaar en gedurende het vervolledigen van mijn eindwerk. Heel wat traantjes werden weggepinkt gedurende de mindere periodes en bij deze wil ik hen bedanken voor alle steun. Dank jullie wel voor alles!

Sandra Paas

Inhoudsopgave

Woord vooraf	2
Inhoudsopgave	4
Inleiding	6
Afkortingenlijst	8
Deel één: Situering van de stageplaats	9
1 De geïntegreerde politie.....	9
2 Het lokale niveau: politiezone Maasland	10
2.1 Missie en Visie.....	10
2.2 De specifieke waarden van Politiezone Maasland	11
2.3 Basispolitiezorg	11
2.3.1 De verschillende diensten	11
Deel twee: Theoretisch kader	17
1 Decreet Integrale Jeugdhulp	17
1.1 De krachtlijnen van het decreet integrale jeugdhulp.....	18
1.1.1 Deze krachtlijnen worden uitgewerkt via een aantal kernthema's.....	20
1.2 Verontrusting	21
1.3 Hoogdringendheid	22
2 De gemandateerde voorzieningen (GM)	22
2.1 Het ondersteuningscentrum jeugdzorg (OCJ)	23
2.2 Het vertrouwenscentrum kindermishandeling (VK)	23
2.3 Informatie-uitwisseling tussen de PDJS en het VK/OCJ	24
3 De brede instap	24
3.1 CLB	24
3.2 CAW	25
3.3 K&G	26
4 De positie van de Politie.....	27
4.1 De Maatschappelijk Assistent tewerkgesteld binnen de Politie.....	27
5 Beroepsgeheim.....	28
5.1 Oud artikel 458bis Sw. Strafwetboek	28
5.2 Nieuw artikel 458bis Sw. Strafwetboek	29
5.2.1 De vier gradaties binnen het beroepsgeheim	29
5.2.2 Cumulatieve voorwaarden.....	29
5.2.3 Schuldig verzuim, Artikel 422bis SW	30
5.2.4 Noodtoestand.....	31
5.3 Conclusie.....	31
Deel drie: de praktijk	32
1 De onderzoeksmethode.....	32
2 Schets van de problematiek.....	32
3 Interviews	33
3.1 Interview politiedienst jeugd en sociaal.....	33
3.2 Interview GO-CLB.....	36
3.3 Interview VCLB.....	38
3.4 Interview CAW	41
3.4.1 Kind en Gezin (K&G).....	44

3.5	Conclusies en aanbevelingen	45
3.5.1	Conclusies	45
3.5.2	Aanbevelingen	46
Deel vier: Kritische kijk		48
1	De stagedienst, -plaats en –sector.....	48
2	Het eindwerk	49
3	Mijn persoonlijk traject	51
Deel vijf: Algemeen besluit.....		53
	Literatuurlijst.....	55
	Bijlagen	58

Inleiding

De gewijzigde positie van zowel sociaal werk als politie leidt tot een toegenomen nood aan samenwerking. Ook de complexiteit van sociale problemen, waar aspecten van welzijn en veiligheid met elkaar verweven zijn, maakt dat (sociale) politie en sociaal werk soms noodgedwongen dienen samen te werken. In een aantal gevallen lijken in deze noodgedwongen samenwerking wat moeilijkheden op te treden. Er zijn moeilijkheden in de concrete samenwerking die vaak gaan over discussies zoals de taakverdeling of het beroepsgeheim. Vaak delen deze instanties niet dezelfde visie over elkaars werking wat dan nog meer frustraties en moeilijkheden veroorzaakt. Het zijn net die misvattingen die de samenwerking tussen politie en sociaal werk bemoeilijken. Sociaal werkers vrezen dat de politie sanctionerend zal optreden en de situatie erger zal maken. Politie mannen en – vrouwen hebben onbegrip voor de traagheid van het sociaal werk en voor situaties die niet worden aanvaard door het sociaal werk wanneer wordt doorverwezen door de politie.

Sociaal werkers verwachten dat de politie oplossingsgericht werkt en aldus ook toegangspoort is tot het sociaal werk. Ook verwacht men transparantie. De hulpverlening wil meer duidelijkheid van de politie. De realiteit toont een complexe en gespannen relatie tussen het balanceren van elementen van welzijn en veiligheid in de samenwerking tussen politie en sociaal werk. Het is soms niet eenvoudig voor professionals om aan verschillende verwachtingen te voldoen. Ook daar is een vergelijking tussen politie en sociaal werk. Beiden zitten “getrokken” tussen maatschappelijke en individuele verwachtingen.

Ook het beroepsgeheim zorgt vaak voor problemen tussen politie en sociaal werk. Er is een wederzijds onbegrip over waarom informatie al dan niet kan gedeeld worden. Er is onenigheid over welk soort informatie er kan of moet gedeeld worden. Hoewel politie en sociaal werk op elkaars terrein komen, betekent dit niet dat ze samenwerken. Ze streven onderscheiden, maar niet te onderscheiden doelstellingen na.

De focus ligt is dit eindwerk op de manier van informatie uitwisseling tussen politiediensten, en hulpverleningsinstanties. Mijn centrale vraag in dit eindwerk luidt dan ook als volgt: ‘Hoe verloopt de informatie uitwisseling tussen politiediensten en de verschillende organisaties binnen de brede instap, sinds de invoering van het nieuwe decreet IJH?’

De reden waarom ik voor dit eindwerkonderwerp koos is omdat het mij, na overleg met mijn stagementor, enorm aansprak. Het onderwerp sluit tenslotte ook mooi aan bij mijn opleiding als Maatschappelijk Assistent, wat ik persoonlijk ook een mooie afsluiter van mijn driejarige opleiding vind. Het is de verantwoordelijkheid van de hulpverlening, maar ook de politie om hulpbehoevende te helpen hun weg naar de juiste hulpverlening te vinden. Het is dan ook heel jammer dat omwille van een probleem in de informatie uitwisseling en samenwerking tussen politie en hulpverleningsinstanties, hier een blokkade in ontstaat. Persoonlijk hoop ik later als Maatschappelijk Assistent, iedere cliënt die ik begeleid een warme doorverwijzing aan te kunnen bieden. Vandaar dat ik het belangrijk vond om mij te verdiepen in de integrale jeugdhulp en de problematieken hierrond. Tenslotte is het voor zowel politie als hulpverlening belangrijk om te weten hoe beiden tegenover de informatie uitwisseling en samenwerking staan. Wanneer dit duidelijk wordt voor beide partijen, kan er eventueel een

oplossing gevonden worden over hoe men hiermee dient om te gaan. Dit eindwerk kan dan ook een leidraad zijn voor de politie en hulpverleners die geconfronteerd worden met deze problematiek.

De structuur van mijn eindwerk bestaat uit een situeringsgedeelte, een theoretisch en een praktisch gedeelte. Later volgt dan nog een kritische kijk en een algemeen besluit. Het situeringsgedeelte is een verduidelijking van de organisatie waarbinnen ik stage liep (politiezone Maasland). Zowel het breder kader, nl. de federale politie, de lokale politie Maasland, de stageorganisatie en de verschillende diensten binnen deze organisatie. Waarna ik dieper in ga op de dienst jeugd, sociaal en slachtofferhulp, waarbinnen ik stage liep.

Deel twee vormt het theoretisch gedeelte, van dit eindwerk, dat tot stand kwam op basis van een uitgebreide literatuurstudie. In het theoretisch gedeelte onderzoek ik en ga ik dieper in op de aanwezige bronnen. Ik leg hierin o.a. het beroepsgeheim, de verschillende organisaties van de brede instap, de politiedienst jeugd en sociaal, de informatie uitwisseling tussen hulpverlening en politie, de integrale jeugdhulp enzovoort uit. In dit onderdeel wordt ook een deel van de wetgeving omtrent deze onderdelen aangehaald.

Het praktisch gedeelte van dit eindwerk maakt het onderwerp uit van deel drie. Hier worden de bevindingen van deel twee, het theoretisch gedeelte getoetst aan de praktijk. De informatie die ik nodig heb voor mijn praktisch gedeelte ga ik mondeling bevragen d.m.v. interviews af te nemen bij een aantal organisaties van de brede instap (CLB – VCLB – CAW). Ook leg ik bij de medewerkers van de politiedienst jeugd en sociaal een interview af. De medewerkers waarbij ik een interview afnam, komen allen tijdens de uitoefening van hun job in aanraking met de problematiek die ik in dit eindwerk bestudeer. Hun werking, aanpak, bedenkingen en eventuele opvallendheden werden bevroegd d.m.v. een vragenlijst met half open vragen. De conclusies van deze interviews worden weergegeven aan het einde van dit praktisch gedeelte.

De informatie die ik in mijn theoretisch en praktisch onderdeel ga verwerken, gaan uiteindelijk de kritische vormen die ik in deel vier zal uitschrijven. In deel vier zal ik dus mijn kritische bril opzetten, conclusies vormen en waar nodig aanbevelingen uitschrijven. Allereerst richt ik een kritische kijk op mijn stagedienst, -plaats en -sector. Daarna neem ik het thema van dit eindwerk onder de loep, om af te sluiten met een kritische benadering van mijn persoonsgebonden traject.

Een algemeen besluit van het gehele eindwerk, vormt het sluitstuk.

Afkortingenlijst

PZ Maasland	Politiezone Maasland
GGPZ	Gemeenschapsgerichte politiezorg
IOD	Info- en ondersteuningsdienst
BIVV	Belgisch instituut voor verkeersveiligheid
JSPD	Jeugd en sociale politiedienst
Mega (project)	Mijn eigen goed antwoord (Project)
CLB	Centra leerlingenbegeleiding
CAW	Centra algemeen welzijn
JAC	Jongeren advies centra
OCMW	Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn
CGG	Centra voor geestelijke gezondheidszorg
VAPH	Vlaams agentschap voor personen met een handicap
RTJ	Rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp
NRTJ	Niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp
K&G	Kind en gezin
CKG	Centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning
CBJ	Comités bijzondere jeugdzorg
IJH	Integrale Jeugdhulp
GM	Gemandateerde voorzieningen
OCJ	Ondersteuningscentrum jeugdzorg
VK	Vertrouwenscentrum Kindermishandeling
MANO	Maatschappelijke noodzaak
VOS	Verontrustende situatie
MDT	Multidisciplinair team
VCA	Vlaamse centrum voor adoptie
PV	Proces verbaal
JAC	Jongeren advies centrum

Deel één: Situering van de stageplaats

In deel één van mijn eindwerk zou ik jullie graag een zicht geven op de algemene werking van politiezone Maasland. Dit is plaats waar ik veertien weken met veel plezier en enthousiasme stage liep binnen de dienst Jeugd, Sociaal en Slachtofferhulp. Ik ga een zo goed mogelijk beeld proberen te schetsen van de algemene werking binnen de Politiezone Maasland. Zo bespreek ik onder anderen de missie en de visie, als ook de waarden en normen van de Politiezone omdat dit de basis is voor het functioneren van elke politiemedewerker. De verschillende diensten binnen dit kader zal ik kort toelichten, gevolgd door een uitgebreider verslag over de dienst Sociaal, Jeugd en Slachtofferhulp, waarbinnen ik stage liep als stagiaire Maatschappelijk Assistent.

1 De geïntegreerde politie

De Belgische politieorganisatie is gefundeerd op twee politieniveaus, namelijk dat van de lokale politie en dat van de federale politie. Beide niveaus functioneren autonoom en zijn elk afhankelijk van hun eigen overheid, maar er bestaan verschillende verbindingsmechanismen om deze individuele niveaus op een geïntegreerde manier te laten samenwerken. De federale en de lokale politie vormen dus samen de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus. Deze geïntegreerde politie werd opgericht bij de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst. De wettelijke basis van het politiewerk staat beschreven in de wet van 5 augustus 1992 over het politieambt.

Er zijn drie algemene taken van de geïntegreerde politie: het opsporen van strafbare feiten, hulpverlening en het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Het federaal niveau bestaat uit de federale politie en het lokale niveau uit lokale politiekorpsen die elk in hun eigen district (politiezone) werken. Beide niveaus zijn autonoom maar werken nauw samen en zijn complementair. Om de samenwerking tussen beide eenheden te organiseren wordt een vierjaarlijks nationaal veiligheidsplan opgemaakt. Dit plan duidt de basisopdrachten en prioriteiten van de politie, betreffende veiligheid en dienstverlening aan de burger, aan. Het gaat om de aanpak van ernstige en vaak voorkomende problemen betreffende veiligheid en het functioneren van de politie in samenwerking met andere diensten. De aanpak is namelijk een gedeelde verantwoordelijkheid tussen zowel de federale en lokale politie, justitie, actoren van hulpverlening als de burger zelf.

De missie van de federale politie binnen de werking van de geïntegreerde politiedienst, is bijdragen aan de veiligheid en levenskwaliteit van de samenleving. Dit zowel binnen het internationale als nationale grondgebied.

De integriteit, onpartijdigheid en zin voor verantwoordelijkheid zijn de pijlers van de federale politie. Zij voert missies uit van gerechtelijke en bestuurlijke politie in gespecialiseerde domeinen of wanneer fenomenen het lokale niveau overstijgen. Ze oefent tevens missies van operationele, administratieve en logistieke steun uit. Om die opdrachten te vervullen, bestaat de federale politie uit directies, entiteiten en diensten die zeer verscheiden zijn. De federale politie verleent ook allerlei soorten steun (operationele of niet) aan de lokale politiekorpsen. Tot slot vertegenwoordigt ze de Belgische politiediensten in het kader van de internationale politiesamenwerking.

2 Het lokale niveau: politiezone Maasland ¹

Politiezone Maasland is één van de 192 politiezones in België. Oorspronkelijk waren dit er 196 maar door het feit dat de afgelopen jaren verschillende politiezones fuseerden tot één politiezone blijven er nu nog 192 over. De politiezone Maasland wordt gevormd door de gemeenten Maaseik en Dilsen-Stokkem, opgedeeld in vier wijkgebieden; Maaseik, Neeroeteren - Opoeteren, Elen – Rotem - Dilsen en Lanklaar – Stokkem. Dit wil dus ook zeggen dat er een politiebureau gelegen is in beide gemeenten. Het is een ploeg met gemotiveerde en vakkundige medewerkers, politiemensen en burgerpersoneel. De ploeg staat volledig ten dienst van de bevolking van Maaseik en Dilsen-Stokkem.

2.1 Missie en visie

Een politiezone heeft zowel een visie als een missie. De missie kan beschreven worden als het bijdragen tot een veilige en leefbare omgeving. Dit doet men door kwalitatieve gemeenschapsgerichte politiezorg aan te bieden onder het gezag van de overheid.

De visie staat voor het streven naar optimale tevredenheid van burgers en overheid. Dit verwezenlijkt men door te werken met enthousiaste medewerkers in een doorzichtige en professionele organisatie.

Hun dienstverlening staat voor:

- Een zichtbare en aanspreekbare politie
De eigen medewerker wordt gevraagd zichtbaar en aanspreekbaar op het terrein aanwezig te zijn. Bezoeken en hercontactname, voet- en fietspatrouilles, wijkwerkingen zijn slechts voorbeelden. Bij de uitvoering van de opdrachten zal gezorgd worden voor een zichtbare en merkbare ontplooiing op het terrein. In de mate van het mogelijke wordt de burger betrokken bij het uitwerken van de oplossing(en) en wordt op deze manier als partner bij de uitvoering opgenomen.
- Een snelle en adequate hulpverlening
Vooral snelheid blijft bij alle belanghebbenden een essentiële vereiste. Indien de hulpverlening te laat start, wordt dit totaal niet gewaardeerd. Het is een belangrijk argument om de inspanningen voor het permanent inzetten van twee interventieploegen te ondersteunen.
- Preventief en proactief optreden.
Preventief en proactief werken vraagt 'mensuren', waardoor men deze medewerkers niet meer kan inzetten om op een andere wijze tussen te komen, m.a.w. repressief te laten optreden. Door het gericht inzetten van mensen is het mogelijk om problemen te voorkomen, de oorzaken ervan te detecteren en na analyse, liefst in samenwerking met partners en bevolking, passend te reageren. Het is zowel samenwerken in- en extern, als co-eigenaars. Een doordacht aanpakken van onderliggende oorzaken van hardnekkige, steeds terugkerende problemen.

¹ POLITIE, Politiezone Maasland 5383. Internet, 21 oktober 2014. (<http://www.politie-maasland.be/>)

2.2 De specifieke waarden van Politiezone Maasland

Probleemoplossend: het voorkomen van problemen, oorzaken detecteren, passend reageren.

Onpartijdigheid: neutraliteit en onafhankelijkheid bewaren.

Legaliteit: de vigerende wetten en reglementen respecteren.

Integriteit: uitstraling geven door rechtschapenheid en privacy.

Teamwork: een positieve werksfeer bevorderen.

Innovatief: bezield zijn door een dienstverleningsgeest en het zoeken naar innovatieve concepten.

Effectief en efficiënt: bezig zijn met de juiste dingen, op het goede moment en met de juiste middelen.

2.3 Basispolitiezorg

De lokale politie is belast met de dagdagelijkse politietaken. Zij verzekert zeven basistaken aan de burger: wijkwerking, onthaal, interventie, politionele steun aan slachtoffers, lokale recherche, ordehandhaving en verkeersveiligheid. Dit betekent dat de lokale politie alle opdrachten van bestuurlijke (handhaving van de openbare orde, verkeershandhaving...) en gerechtelijke politie (onderzoeken), die nodig zijn voor het beheersen van lokale gebeurtenissen en fenomenen die zich voordoen op het grondgebied van de politiezone, voor hun rekening nemen. Concreet betekent dit dat elke politiezone minstens zeven basisfuncties moet organiseren, ingebed in de filosofie van de principes van gemeenschapsgerichte politiezorg (GGPZ). De zeven basisfuncties zijn:

- Onthaal
- Wijkwerking
- Interventie
- Slachtofferbejegening
- Opsporing en onderzoek
- Openbare orde
- Verkeer

In dit beleid waar er gericht wordt op problemen te voorkomen in plaats van te verhelpen, staat klantfocus hoog aangeschreven. De basisstructuur is het gebiedsgebonden werken, waarin ook een verkeers- en rekerchedienst zijn taak kan vervullen. De vrij gedecentraliseerde organisatievorm staat borg voor een sterk buurtgebonden werking. Kleinere entiteiten zijn immers beter geschikt om alle aspecten van de gemeenschapsgerichte politiezorg tot volle ontplooiing te laten komen. Er wordt rekening gehouden met de plaatselijke noden en wensen van de burger. Dit is een vorm van toezicht die er ook voor dient de burger daadwerkelijk bij de rechtshandhaving te betrekken.

2.3.1 De verschillende diensten¹

In de zone zijn er twee commissariaten, Maaseik en Lanklaar. Beide commissariaten zijn voorzien van een dienst onthaal, een wijkdienst en een interventiedienst. In het commissariaat van Maaseik bevinden zich de diensten recherche, dienst jeugd en

sociaal, verkeer en info- en ondersteuningsdienst (IOD).

- Onthaal

Er zijn binnen de politiezones twee onthaalpunten, één in Maaseik en één in Lanklaar. Het centrale onthaalpunt is gelegen in Maaseik. Het onthaal houdt zich voornamelijk bezig met het ontvangen van bezoekers en de daarmee geassocieerde eerste en dringende verrichtingen. Indien verdere initiatieven noodzakelijk zijn, verwijzen zij door naar de gespecialiseerde diensten. Ook het beantwoorden van binnenkomende telefoons en radio-oproepen behoort tot hun takenpakket. Daarnaast sturen zij de medewerkers op het terrein aan.

- Algemene steun

Deze dienst surveilleert 24 uur per dag en reageert op meldingen van ordeverstoringen. Deze permanente bereikbaarheid en beschikbaarheid krijgen vooral gestalte in de functie interventie. Interventieploegen zijn voortdurend belast met het geven van een adequaat respons op de oproepen, die een politieaanwezigheid binnen de kortst mogelijke termijn vereisen. Daarnaast wordt van hen "indien mogelijk" ook nog een gepast vervolg verwacht op deze interventies. Doormiddel van twee uitvalbases, één in Maaseik en één in Lanklaar kan er optimaal gereageerd worden op incidenten in beide gemeenten. Een interventieploeg telt steeds twee personeelsleden en is in eerste instantie samengesteld uit de leden van de algemene steun. Om de continuïteit echter te verzekeren is het noodzakelijk dat de andere diensten eveneens participeren aan deze beurtrol, maar in mindere maten.

- Operaties en steun

Deze functionaliteit telt zowel politionele als burgermedewerkers onder haar gelederen. Zij leidt de administratie in goede banen. Een greep uit haar takenpakket:

- Het juiste afhandelen van de stukken van en naar het parket, briefwisseling...
- Het beheren van de Algemene Nationale Gegevensbank
- Logistieke ondersteuning (aankopen, informatica, onderhoud,...)
- Personeelsbeheer
- Analyse, planning en opvolging
- Economaat, boekhouding, archivering

- Opsporingen

De zonale researchedienst heeft zich als doel gesteld om:

- Een degelijke invulling te geven aan het nationaal veiligheidsplan met zijn federale prioriteiten en de lokale fenomenen.
- De gerechtelijke infodoorstroming in goede banen te leiden waarbij zowel de interne als de externe belanghebbende steeds over de juiste inlichtingen beschikken.

¹ POLITIE, Politiezone Maasland 5383. Internet, 21 oktober 2014. (<http://www.politie-maasland.be/>)

Binnen deze zone zijn momenteel vijf medewerkers voorbehouden voor opsporingsopdrachten. Zij staan, onder andere, in voor:

- Technische vaststellingen en sporenonderzoek
- Verzamelen van gegevens, verder onderzoek en identificatie van de betrokkenen
- Uitvoering van bijkomende controle en acties door de ploegen interventie evenals door het inrichten van bijkomende diensten
- Overleg met naburige zones aangaande zone-overschrijdende fenomenen
- Opstellen inforapporten, aanmeldings- en opvolgingsonderzoek

Binnen de zones zijn het vooral de diefstallen met braak, verdovende middelen, straatcriminaliteit en leefmilieu die de aandacht trekken.

- Verkeer

Deze dienst behandelt de specifieke verkeersfenomenen en participeert aan alle federale en provinciale thema's, inzake de verkeersveiligheid. Zij stellen de aanpak van de lokale fenomenen inzake verkeersonveiligheid voorop. Hiermee bedoelt men het aanpakken van zwarte punten (dit zijn plaatsen waar veel ongevallen gebeuren) en de snelheid waarmee dit gebeurt.

Actieplan-lokale prioriteiten:

- Het jaarlijks doen verdwijnen van vier zwarte punten in de federale statistiek
- Tot een gemiddelde snelheid te bekomen die lager is dan de toegelaten snelheid plus tien procent op een aantal verbindingswegen, op jaarbasis

Federaal actieplan/campagnes:

- Doelstelling is het ondersteunen van de sensibiliseringscampagnes van het Belgische instituut voor verkeersveiligheid (BIVV) door informatie en enforcement. Gekend zijn de BOB-Campagne, het actieplan schoolverkeer, bromfietsen en snelheid.

- Wijkwerking

Zoals eerder vermeld is het grondgebied van politiezone Maasland opgesplitst in vier wijkzones die elk op hun beurt nog eens onderverdeeld zijn in wijken. Alle zones staan onder leiding van een commissaris, een teamchef en één of meerdere wijkinspecteurs. De wijkinspecteur wordt terecht bestempeld als het belangrijkste instrument van de nieuwe politie. Hij heeft de taak de burger weer dichterbij de politie brengen. Hij is zichtbaar aanwezig in het straatbeeld en vaak het eerste aanspreekpunt voor de burger. Het takenpakket van onze wijkinspecteur beantwoordt volledig aan de filosofie van de basispolitiezorg: alle facetten van het politiewerk komen aan bod.

De wijkinspecteur wordt geconfronteerd met de meest uiteenlopende zaken (burenruzies, wooncontroles, jongerenoverlast, algemeen toezicht, enz.). De wijkdiensten vormen een caleidoscoop (toverkijker) van werkzaamheden die hem toelaten voeling met de lokale problemen, evenementen en contacten te onderhouden. Door de overspoeling van opdrachten wordt eveneens het tijd nemen voor contact met de buurtbewoners in gedrang

gebracht. De zoektocht naar de juiste verhouding is een uitdaging voor de toekomst, die moet toelaten de wijkinspecteur nog meer verbondenheid naar “zijn of haar” wijk te laten ontplooiën.

- Sociaal, jeugd en slachtofferhulp

De dienst, waarbinnen ik veertien weken als stagiaire werkzaam was, is al enkele jaren actief binnen verschillende politiezones. Deze dienst heeft als doel invulling te kunnen geven aan de steeds groter wordende vraag naar sociaal politionele tussenkomsten bij familiale en maatschappelijke problemen. De dienst krijgt meer en meer andere taken toebedeeld, zoals:

- Aanranding van de eerbaarheid
- Fuivenproblematiek
- Probleemjongeren
- Verdwijning
- ...

Ook vanuit de diensten van het parket van de procureur des Konings wordt er steeds meer beroep gedaan op politiemensen die vertrouwd zijn met deze problemen: specifiek verhoor minderjarigen, verder onderzoek, confrontaties,... De ervaring en het persoonlijk engagement ligt aan de basis van ons politioneel optreden. De zone is bereid hier actief aan deel te nemen daar de politionele interventie in deze materie vanaf het begin van het onderzoek uiterst precies en professioneel moet gebeuren.

De politiedienst jeugd en sociaal (JSPD) is een ondersteuningsdienst die voornamelijk bij sociale conflicten of problematiek aangaande minderjarigen, ondersteuning biedt aan de overige functionaliteiten. In de eerste plaats geeft JSPD advies en informatie aan de cliënten en verwijst indien nodig door naar gespecialiseerde diensten. De JSPD kan tussenkomen in veel uiteenlopende situaties zoals: relatieconflicten, kinderverwaarlozing, opvoedingsproblemen, spijbelproblematiek, geesteszieken, echtscheidingsproblematiek, stalken/belaging, crisissituaties... In deze materies voert de jeugd en sociale politiedienst opdrachten uit, opgedragen door de Jeugdrechtbank en het Parket. Tevens voert deze dienst navolgende onderzoeken uit en hercontacteert het de slachtoffers. Daarnaast staat de jeugd en sociale politiedienst, samen met de overige medewerkers van de zone, in voor slachtofferbejegening.

Specifieke opdrachten:

- Slachtofferbejegening:

De aandacht voor het slachtoffer, al dan niet als gevolg van criminaliteit, is de laatste jaren binnen justitie en politie beduidend toegenomen. De wijze waarop contacten met slachtoffers na een delict of ongeval verlopen, zijn immers medebepalend voor de verwerking van deze gebeurtenis en voor het herstel van het geschokte vertrouwen. Bij de politiehervorming kreeg de slachtofferbejegening dan ook terecht een bijzondere rol toegekend. Politieambtenaren zijn vaak de eerste personen die in contact komen met een slachtoffer.

De dienst verzekert individuele bijstand in tal van crisissituaties die een traumatische impact kunnen hebben op het direct of indirect betrokken slachtoffer. Eveneens biedt ze een eerste opvang en -of onthaal aan slachtoffers en tracht hen bijstand en begeleiding te verzekeren. Het verstrekken van goede basisinformatie staat centraal. Indien nodig wordt doorverwezen naar meer gespecialiseerde diensten.

- Intra familiaal geweld:

Opvolgen van dossiers met betrekking tot fysiek, psychisch, seksueel en/of economisch geweld tussen leden van eenzelfde familie ongeacht hun leeftijd. Zorgen voor een correcte doorverwijzing naar de professionele hulpverlening.

Met intra familiaal geweld bedoelt men o.a.:

- Familiale problemen
- Relatieproblemen
- Echtscheiding
- Partnergeweld
- Kinderen en geweld

- Jongeren en drugs:

Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de personen die door de politie betrappt worden op druggebruik en alcoholmisbruik. Betrokkenen (jongeren en hun ouders) worden uitgenodigd voor een gesprek, krijgen informatie over gespecialiseerde hulpverleningsvormen en worden hier eventueel naar doorverwezen. De gerechtelijke afhandeling gebeurt door de lokale recherche. Coördinatie MEGA-project (Mijn Eigen Goed Antwoord) betreft een drugspreventieproject voor leerlingen van het zesde leerjaar. Het project heeft als doel de weerbaarheid van de leerlingen te vergroten en hen sociale vaardigheden aan te leren waardoor zij leren NEEN antwoorden, een positief zelfbeeld ontwikkelen en kunnen weerstaan aan allerlei vormen van druk.

- Spijbelproblematiek:

Het nauwgezet opvolgen van spijbelaars. Spijbelaars worden door ouders of scholen aangemeld bij onze diensten. Tevens worden er een paar maal per jaar, in overleg met het parket, gerichte acties opgezet voor het opsporen van spijbelaars. Er wordt dan samengewerkt met andere diensten binnen de politie. Meestal gaat spijbelgedrag gepaard met opvoedingsproblemen en/ of ander probleemgedrag van jongeren.

- Netwerkvorming

- Om bovenstaande taken naar behoren te kunnen vervullen is een nauw contact met de scholen, Centra Leerlingbegeleiding (CLB's), Jeugdrechtbank,

Jeugdmagistraten, Jongeren Advies Centra (JAC's), Centra Algemeen Welzijn (CAW), OCMW's, slachtofferhulp en andere hulpverlening noodzakelijk.

- Deelname aan structurele overlegmomenten met bovenstaande diensten alsook met collega's uit andere politiezones is noodzakelijk.
- Sensibilisering van medewerkers

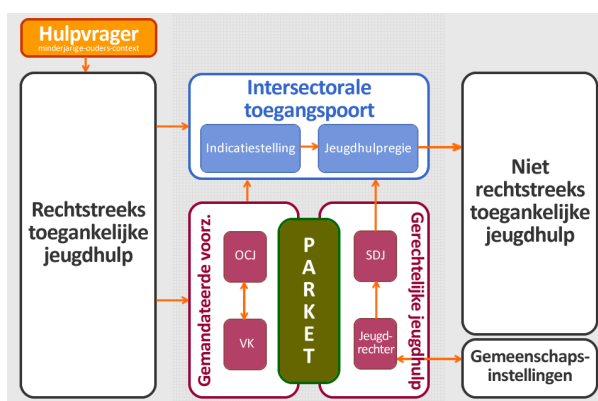
De doelgroep:

De doelgroep van de dienst sociaal, jeugd en slachtofferhulp bestaat vooral uit minder- en meerderjarige personen die kampen met maatschappelijke en familiale problemen. Wanneer ze in contact komen met minderjarigen dienen er specifieke regels nageleefd te worden, zo is er een specifiek verhoor voor minderjarigen, namelijk een audiovisueel verhoor. De personeelsleden worden hiervoor opgeleid en permanent bijgeschoold. Elke burger kan bij de Jeugd en Sociale Politiedienst terecht met vragen betreffende sociale problemen.

Deel twee: Theoretisch kader

Ik ga nu een theoretisch vervolg breiden aan mijn beknopte schets van de politie en van de afdeling waar ik stage liep. In dit theoretisch gedeelte leg ik u eerst en vooral de basis van het decreet integrale jeugdhulp uit. Later ga ik dieper in op het aspect “het beroepsgeheim”. De manier van informatie uitwisseling tussen de verschillende politiediensten en de rechtstreeks toegankelijke organisaties binnen de Integrale Jeugdhulp (CAW, CLB, K&G)

1 Decreet Integrale Jeugdhulp²

Op 21 februari 2014 keurde de Vlaamse regering het uitvoeringsbesluit bij het decreet integrale jeugdhulp definitief goed. Daardoor is de integrale jeugdhulp in Vlaanderen sinds 1 maart 2014 een feit. Het gaat om een kaderdecreet. Het tekent een organisatorisch kader uit dat in de volgende jaren inhoudelijk verder moet worden ingevuld. Het voorliggend voorstel van het decreet creëert dus een beginpunt. De inwerkingtrede betekent dat de werking van de Comités voor bijzondere jeugdzorg en de bemiddelingscommissies zijn gestopt. Daarnaast zijn de Ondersteuningscentra Jeugdzorg en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling als gemandateerde voorzieningen, nieuw.

Het decreet hertekende het landschap van de jeugdhulp en verankert een verregaande samenwerking tussen alle sectoren van de jeugdhulp nl. Kind en Gezin, Centra voor Leerlingenbegeleiding, Centra Algemeen Welzijnswerk, Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap en Agentschap Jongerenwelzijn. Het decreet tracht om voor elke jongere zo snel als mogelijk de hulp te bieden die hij/zij nodig heeft en tracht bijkomend de continuïteit van deze hulpverlening te waarborgen.

Belangrijk in de jeugdhulpverlening is het onderscheid tussen rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp en niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp via de intersectorale toegangspoort. Beide soorten zijn vormen van vrijwillige hulpverlening. Voorheen had elke sector zijn eigen toelatingsvoorwaarden en –procedures, maar nu wordt hierin geen onderscheid meer gemaakt. Het subsidiariteitsbeginsel staat wel nog steeds centraal, waardoor voorrang moet worden gegeven aan de vrijwillige hulpverlening. Dit betekent eveneens dat de instemming van de ouders en de minderjarige noodzakelijk zijn om de vrijwillige jeugdhulpverlening uit te voeren.

² AGENTSCHAP JONGERENWELZIJN., Jongerenwelzijn, jong leven richting geven. Internet, 2015 (<http://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/jeugdhulp/>)

1.1 De krachtlijnen van het decreet integrale jeugdhulp³

Het decreet gaat uit van zes doelstellingen/krachtlijnen die omschrijven wat integrale jeugdhulp wil bereiken:

- Vermaatschappelijking van de jeugdhulp

Integrale jeugdhulp wil jongeren en hun ouders stimuleren om hun eigen mogelijkheden en die van hun omgeving maximaal te gebruiken. Deze doelstelling is een pleidooi om de buurt, het sociale netwerk, de familie, vrijwilligers... een volwaardige plek te geven in het verleden van hulp. Men wil via deze doelstelling bereiken dat het antwoord op een hulpvraag maximaal aansluit bij de noden van de hulpvrager en ook maximaal is afgestemd op zijn context.

- Tijdige toegang tot de jeugdhulp

Voor de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp moeten de hulpvraag en de context steeds worden voorgelegd aan en beoordeeld worden door de intersectorale toegangspoort. Belangrijk hierbij te vermelden is dat bepaalde voorzieningen zowel rechtstreekse als niet-rechtstreeks hulp in het aanbod hebben, en –omgekeerd – dat een bepaalde hulpvorm zowel tot de rechtstreekse als de niet-rechtstreekse hulp kan behoren.

- Hulp continuïteit waarborgen

Alle jeugdhulpaanbieders die betrokken worden bij het hulpverleningstraject van de cliënt, zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de hulpverlening.

Vooraf bij complexe problematieken, waarbij vaak meer dan één hulpverlener samen met de cliënt aan de slag gaat, moet erover gewaakt worden dat de hulp die geboden wordt zo “naadloos” mogelijk is. Alsook moet hierbij het traject verlopen met zo min mogelijk “breuken”. De cliënt krijgt best alle hulp op één plaats en indien er toch moet worden doorverwezen naar een andere dienst, moet dit kwaliteitsvol gebeuren en moet te allen tijde vermeden worden dat de cliënt in de kou blijft staan, omwille van geen bereikbaar aanbod of wachtlijsten.

Personen waarin het decreet voorziet om deze hulpcontinuïteit te realiseren: vertrouwenspersoon, contactpersoon-aanmelder.

- Op een gepaste wijze omgaan met verontrusting

Omgaan met verontrustende situaties is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle

³VANDICHEL, P. en VLAAMSE OVERHEID. Integrale jeugdhulp, De krachtlijnen van het nieuwe decreet. Internet, september 2012.

http://www.google.be/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0CDcQFjAD&url=http%3A%2F%2Fwww.steunpuntjeugdhulp.be%2Fosbj%2Ffiles%2Ffile%2Fosbj%2FJIH%2FKrachtlijnen%2520nieuwe%2520decreet.pdf&ei=8TkqVYCTE8y17ga58lCwBA&usq=AFQjCNG8qmy6DCvhS0Cl2mybN7-BW6gXsq&sig2=Tovo-uBZj20d_wiRDRU7DA&bvm=bv.90491159.d.ZGU

jeugdhulpverleners. Met 'verontrustende situaties' wordt het brede domein van die situaties bedoeld waarin mensen (hulpverleners, cliënten zelf, andere betrokkenen) zich ongerust maken over de ontwikkeling van een minderjarige, omdat de fysieke, psychische, seksuele integriteit van die minderjarige bedreigd wordt, maar ook omdat de leer- en onderwijskansen van deze minderjarige in het gedrang komen door een zware spijbelproblematiek, verwaarlozing, zelfdoding, druggebruik, prostitutie, grensoverschrijdend gedrag tussen jongeren, misbruik, geweld, jongeren in extreme armoede. Het decreet breidt het begrip 'problematische opvoedingssituatie' dus uit tot problematische leefsituatie.

Omgaan met verontrustende situaties betekent voor de hulpverleners dat ze niet boven het hoofd van of achter de rug van de cliënt door praten, maar dat er gericht naar de cliënt zelf gesproken wordt over de verontrusting. Wanneer de vrijwillige hulpverlening onder druk komt te staan of bij twijfel over de maatschappelijke noodzaak tot ingrijpen in de situatie, kunnen hulpverleners, hun team en voorziening beroep doen op de gemandateerde voorzieningen. Deze gemandateerde voorzieningen kunnen consult verlenen en krijgen ook een mandaat om zelf te werken met verontrustende situaties.

Bij verontrusting en indien hulp maatschappelijk noodzakelijk geacht wordt, kan het CLB terecht bij de gemandateerde voorzieningen voor een consult (een advies) of een aanmelding van een leerling. Een gemandateerde voorziening kan in twee situaties doorverwijzen naar het jeugdparket. Ten eerste als de hulp maatschappelijk noodzakelijk wordt geacht en als na een gesprek met de minderjarige en zijn ouders/opvoedingsverantwoordelijke de gepaste jeugdhulpverlening niet wordt aanvaard. Ten tweede als er een weigering is tot medewerking aan het onderzoek naar maatschappelijke noodzaak. Er kunnen ook via de politie situaties bij het jeugdparket terecht komen.

- Voorzien in een aanbod crisisjeugdhulp

Dit is geen nieuwe krachtlijn in het decreet, maar de crisisjeugdhulpverlening zal wel verder gecontinueerd en uitgebouwd worden. In een crisissituatie waarbij de ouders/de minderjarige vragende partij zijn voor RTJ dan wel NRTJ dienen dezelfde procedures (verwijzing naar brede instap dan wel toegangspoort) te worden gevolgd. Pijnpunten hierbij zijn het gebrek aan nacht- en weekendpermanenties en de lange wachtlijsten. Wanneer de doorverwijzing naar de RTJ of de integrale toegangspoort hierdoor niet mogelijk is, dient er, zoals voorheen, beroep te worden gedaan op de crisismeldpunten. Zij zorgen voor een overbrugging of ontmijsing van de crisissituatie.

Een crisis is een acuut beleefde noodsituatie waarin onmiddellijk hulp moet worden geboden. Het doel van crisisjeugdhulp is ervoor te zorgen dat elke minderjarige in crisis snel een gepast hulpaanbod krijgt. Er wordt verder ingezet om het crisishulpaanbod uit de verschillende sectoren in één geheel te brengen, nl.: één samenwerkingsverband dat we het crisishulpprogramma noemen. Bestaande uit een crisismeldpunt, crisisinterventie, crisisbegeleiding, crisisopvang. Daarnaast kan een

aanmelder/jeugdhulpverlener hier ook terecht voor een consult ter ondersteuning. De bereidwilligheid tot gesprek van de jongere en zijn gezinsleden is een voorwaarde om te starten. Nieuw in het decreet is ook dat jeugdmagistraten alsook cliënten, in uitzonderlijke omstandigheden zich kunnen aanmelden.

- Maximale participatie van minderjarige en zijn gezin

Participatie van de minderjarige en zijn gezin is een fundamenteel recht. Aan de grondslag van participatie ligt het 'Decreet rechtspositie van de minderjarige in de jeugdhulp, dat de positie van jongeren in de jeugdhulp versterkt door hen expliciet een aantal rechten toe te kennen. Alle voorzieningen integrale jeugdhulp integreren dit decreet in hun werking. Nieuw is dat een aantal basisrechten niet meer alleen in het decreet rechtspositie vermeld staan, maar ook in het decreet integrale jeugdhulp.

1.1.1 Deze krachtlijnen worden uitgewerkt via een aantal kernthema's:

- Modulering: in functie van de transparantie van het hulpaanbod, de flexibiliteit van het hulpaanbod en de afstemming op de hulpvraag worden homogene eenheden van hulp afgebakend.
- Rechtstreeks/niet-rechtstreeks toegankelijke hulp: op grond van objectieveerbare kenmerken van het hulpaanbod (duur, frequentie, en intensiteit) wordt een onderscheid gemaakt tussen rechtstreeks en niet-rechtstreeks toegankelijke hulp. Hoe meer een aanbod ingrijpt op het leven van de cliënt, hoe zorgzamer de toegang bewaakt moet worden.

Netwerk rechtstreeks toegankelijke hulp: hulpaanbieders van rechtstreeks toegankelijke hulp werken samen om te garanderen dat zo vroeg mogelijk, zo licht mogelijke hulp wordt aangeboden. Zowel jongeren als ouders kunnen daarvoor altijd rechtstreeks terecht bij de brede instap van Kind en Gezin (K&G), de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) en de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW). Deze organisaties zoeken mee naar een passende en haalbare oplossing voor het probleem. Soms is er meer nodig en wordt een beroep gedaan op diensten zoals een Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg, Centra voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG) of een Dienst Ondersteuningsplan. Deze organisaties zijn zoals de vorige, voor iedereen toegankelijk maar zijn gespecialiseerd in bepaalde probleemgebieden.

- Eén intersectorale toegangspoort: de toegang tot de niet-rechtstreekse hulp wordt verleend door de toegangspoort. Indicatie en diagnose (welke hulp is wenselijk en noodzakelijk) en toewijzing (steun bij het vinden van jeugdhulp) worden onafhankelijk van mekaar en onafhankelijk van de hulpaanbieder georganiseerd.

Bij langdurige, intensieve en gespecialiseerde soorten van jeugdhulpverlening kan de ouder of de jongere niet zelf aankloppen, maar hebben zij (omwille van het kostenplaatje) een toelating nodig van de toegangspoort. Dit noemen ze de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. In elke provincie bestaat een intersectorale toegangspoort die de toegang biedt tot de meer ingrijpende en gespecialiseerde, niet-

rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. De medewerkers van de toegangspoort hebben de opdracht om te bepalen wie in aanmerking komt voor welk ingrijpend hulpaanbod. De intersectorale toegangspoort is de vervanger van de bureaus van de Comités Bijzondere Jeugdzorg en de provinciale evaluatiecommissies in de zorg voor personen met een handicap.

Samen met een hulpverlener uit de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp dient er een aanvraag (A-document) ingediend te worden bij de intersectorale toegangspoort voor hulpverlening. In bepaalde gevallen kan men dit ook zelf aanvragen.

De vraag naar hulp bij de toegangspoort komt eerst terecht bij het team indicatiestelling. Dit team vertrekt van de gegevens uit de aanvraag en bepaalt welk type hulp het meest geschikt is. In principe ontvangt men binnen de dertig werkdagen een indicatiestellingsverslag. Dat verslag vermeldt op welk type van hulp men recht heeft en tot wanneer.

Vervolgens komt het team jeugdhulpregie in actie. De medewerkers van dit team gaan eerst na welke jeugdhulpverleners in aanmerking komen om de hulp te bieden. Samen met de hulpvrager, de ouders en de hulpverlener bij wie de hulpvrager de aanvraag indiende, gaan ze vervolgens op zoek naar wie daadwerkelijk hulpverlening of ondersteuning kan bieden. Binnen de twintig werkdagen ontvangt de hulpvrager van hen een eerste jeugdhulpverleningsvoorstel. Daarin staat welke jeugdhulpaanbieders de hulp kunnen aanbieden waar hij/zij recht op heeft.

- Dwang: als hulpverlening zich opdringt omdat het maatschappelijk noodzakelijk is, kan deze dwang als modaliteit van de hulpverlening worden opgelegd.
- Trajectbegeleiding: de cliënt heeft recht op een trajectbegeleider. Deze trajectbegeleider volgt de cliënt doorheen de verschillende stappen van de hulpverlening, verduidelijkt afspraken, geeft raad en is het aanspreekpunt voor zowel de hulpverleners als de cliënt.
- Beleidsaansturing en beleidsafstemming: integrale jeugdhulp introduceerde de regionalisering van de jeugdhulp. Regionale beleidsplanning krijgt een formele plaats in regionale stuurgroepen. Nieuw is ook dat op Vlaams niveau een participatief samengestelde adviesraad voor het ontwikkelingsproces en de inhoudelijke beleidskeuzes adviseert. Ook de timing voor de verdere invulling van dit organisatorisch kader wordt wettelijk vastgelegd.

1.2 Verontrusting

Wanneer de psychische, fysieke of seksuele integriteit van een minderjarige in gevaar komt of wanneer de ontwikkelingskansen van een minderjarige worden bedreigd, spreekt men van een verontrustende situatie. Wanneer er bij deze verontrustende situatie geen instemming is van de ouders of de minderjarige voor het opstarten van de nodige hulp (RTJ of NRTJ) dient een aparte procedure te worden bewandeld via de gemandateerde voorzieningen (GM). Er zijn twee gemandateerde voorzieningen: het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK). Zij onderzoeken of het noodzakelijk is om

van overheidswege jeugdhulpverlening in te schakelen, in dit geval spreekt men van een maatschappelijk noodzaak (MANO). De gemandateerde voorzieningen worden gevat door de aanvragen tot MANO door de hulpverlener, een aanmelding van het openbaar ministerie, de ouders/minderjarige zelf. Alleen de gemandateerde voorzieningen bepalen of er daadwerkelijk sprake is van MANO.

1.3 Hoogdringendheid

In dit geval kan het openbaar ministerie, zoals voorheen, een hoogdringende VOS-vordering nemen. Dit is een uitzonderlijke situatie waarbij de volgende voorwaarden cumulatief moeten vervuld zijn:

- Een gerechtelijke maatregel is dringend noodzakelijk.
- Er zijn voldoende aanwijzingen dat de minderjarige onmiddellijk beschermd moet worden tegen een vorm van lichamelijk of geestelijk geweld, letsel of misbruik, lichamelijke of geestelijke verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of exploitatie, met inbegrip van seksueel misbruik.
- Het verlenen van vrijwillige jeugdhulpverlening is niet meteen mogelijk omdat de noodzakelijke instemmingen niet werkelijk zijn verkregen.

Het openbaar ministerie moet kunnen aantonen dat deze voorwaarden cumulatief aanwezig zijn. Indien deze voorwaarden niet zijn vervuld, zal de jeugdrechter de vordering afwijzen. De federale jeugdrechter is volledig afhankelijk van de beschikbaarheid van plaatsen die door de Vlaamse Gemeenschap zijn voorzien.

2 De gemandateerde voorzieningen (GM)

Hulpverleners zoeken zo veel mogelijk naar oplossingen in de vrijwillige – buitengerechtelijke – hulpverlening. Soms lukt dat niet en blijkt de situatie zo onveilig of bedreigend voor een minderjarige dat de hulpverlener het als zijn plicht ziet om in te grijpen. In die situaties kan hij terecht bij een gemandateerde voorziening. In Vlaanderen zijn er twee gemandateerde voorzieningen: de Ondersteuningscentra Jeugdzorg (OCJ) en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK). Het OCJ maakt deel uit van het agentschap Jongerenwelzijn.

Het OCJ of het VK onderzoekt of het in verontrustende situaties nodig is om van overheidswege hulp op te starten of verder te zetten. Hierbij wordt gesproken over maatschappelijke noodzaak. De vier kerntaken van de GM zijn: advies geven aan hulpverleners, onderzoeken of het nodig is dat de overheid tussenkomt in de hulpverlening, hulpverlening opstarten of lopende hulpverlening mee opvolgen, doorverwijzen naar de jeugdrechter als gerechtelijke jeugdhulp nodig is. Zolang de hulp via het OCJ of het VK loopt, is het nog steeds vrijwillige – buitengerechtelijke – jeugdhulp, dus met het akkoord van de jongere en zijn ouders. Maar een jongere of ouder kan niet zomaar beslissen om de hulp te veranderen of stop te zetten. Daarover wordt samen beslist in onderling overleg.

2.1 Het ondersteuningscentrum jeugdzorg (OCJ)

Het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg gaat eerst na of er voldoende aanwijzingen zijn die aangeven dat hulpverlening maatschappelijk genoodzaakt is. Het controleert of er geen andere partners in de vrijwillige hulpverlening zijn die het gezin kunnen verder helpen. Pas dan beslist het OCJ of het een formeel onderzoek maatschappelijke noodzaak opstart en of het al dan niet zal doorverwijzen naar andere hulpverlening.

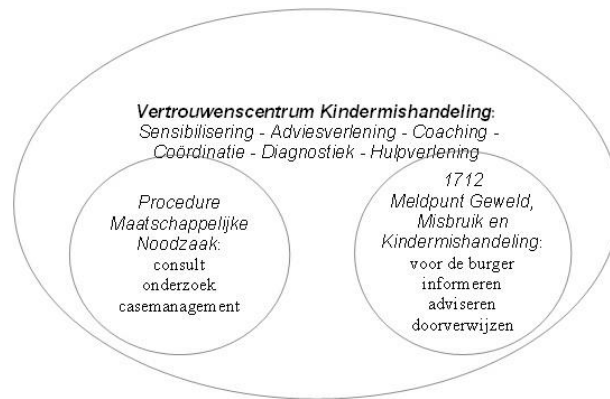
Het OCJ heeft geen eigen hulpaanbod. Jeugdhulp is ofwel direct toegankelijk (bv. via het Jongeren Advies Centrum (JAC), Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB), een psycholoog...) ofwel via de intersectorale toegangspoort. Bij het OCJ verandert er niets aan het soort van hulp dat verkrijgbaar is. Er is ook geen hulpverlening die enkel via het OCJ verkrijgbaar is. Het verschil zit er vooral in dat er bij het OCJ een consulent is die de hulpverlening mee opvolgt.

2.2 Het vertrouwenscentrum kindermishandeling (VK)

Sinds hun ontstaan zijn de Vertrouwenscentra Kindermishandeling dé expertisecentra waar men terecht kan met situaties van kindermishandeling, -verwaarlozing en seksueel misbruik. Het welzijn en de veiligheid van elk kind staat hierin steeds voorop. Elk centrum biedt door middel van een multidisciplinair team vrijwillige, aanklampende, niet-justitiële hulp- en dienstverlening aan. De vertrouwenscentra doen aan sensibilisering, verlenen advies, coachen en coördineren, starten hulpverlening op indien nodig.

Door de hervormingen van de Integrale Jeugdhulpverlening kwam er nog een andere opdracht voor de vertrouwenscentra bij: ze kregen van de overheid het mandaat om onderzoek te doen naar wat voortaan 'maatschappelijke noodzaak' genoemd zal worden. In wezen komt het er op neer dat de centra binnen deze procedure zullen onderzoeken of het noodzakelijk is dat er voor de aangemelde gezinnen (bijkomende) aanklampende hulp geïnstalleerd wordt, ook al blijken ouders of opvoedingsverantwoordelijken hier niet toe bereid. Binnen de vertrouwenscentra is deze procedure er in eerste instantie voor hulpverleners die menen dat minderjarigen in onveiligheid verkeren op lichamelijk, psychisch en/of seksueel vlak, m.a.w. slachtoffer zijn van kindermishandeling en wanneer ouders deze bezorgdheid onvoldoende ernstig nemen.

De aanmelding is gebaseerd op een teambeslissing en de cliënten moeten op de hoogte zijn van deze aanmelding. De "procedure maatschappelijke noodzaak" moet ook aan een aantal formele vereisten voldoen, zoals de aanmelding via een "M-document", de duur (65 werkdagen), enz... Dit is een vrij dwingende procedure die het VK het mandaat geeft, om bij gebrek aan medewerking of bij gebrek aan akkoord rond de voorgestelde hulpverlening, deze situatie aan te geven bij het parket. Voor de vertrouwenscentra blijft de toegangspoort kindermishandeling.

Kort samengevat zou men kunnen zeggen dat de vertrouwenscentra op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap samenwerken met:

- De Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (decretaal bepaald)
- Het gerecht, in verband met opvang en begeleiding van slachtoffers van intra familiaal geweld

Op regionaal niveau zijn er aanvullend nog verschillende samenwerkingsafspraken met de:

- Regiohuizen Kind en Gezin
- Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning
- Centra voor Leerlingenbegeleiding GO!
- Centra voor Leerlingenbegeleiding Vrij CLB
- Centra voor Algemeen Welzijnswerk

2.3 Informatie-uitwisseling tussen JSPD en het VK/OCJ

Het decreet bepaalt dat elke gegevensoverdracht verboden is tussen enerzijds de gemandateerde voorziening (VK en OCJ) en anderzijds de magistraten belast met jeugdzaken en de sociale diensten. Men kan meedelen aan de politie of er al een aanvraag tot MANO is ingediend en of een onderzoek lopende is. Dit kan enkel wanneer de vraag door de politie wordt gesteld in opdracht van de parketmagistraat. De politie heeft niet het mandaat om bij het OCJ of VK aan te melden.

3 De brede instap

3.1 CLB⁴

De CLB's zijn een heel belangrijke partner in het verhaal van de integrale jeugdhulp. Als sector hebben zij het grootste bereik van minderjarigen, nl. kinderen en jongeren die ingeschreven zijn in een school tussen de leeftijd van 2,5 en 18 jaar, soms tot en met de leeftijd van 25 jaar. De CLB's krijgen de opdracht het welbevinden van leerlingen te bevorderen. Deze opdracht moet uitgevoerd worden met respect voor de rechten van het kind, de Wet op de privacy en het beroepsgeheim. Het belang van de leerling staat centraal. Om die doelstellingen te verwezenlijken ontplooiën de centra begeleidingsactiviteiten binnen de volgende domeinen: het leren en studeren, de onderwijsloopbaan, de preventieve

⁴CLB, Wegwijzer voor leerlingen, ouders, personeel, instellingen... Internet, 2015. (<http://www.ond.vlaanderen.be/clb/clb-medewerker/Achtergrond.htm>)

gezondheidszorg en het psychisch en sociaal functioneren van leerlingen. Deze activiteiten worden in overleg met school vastgelegd.

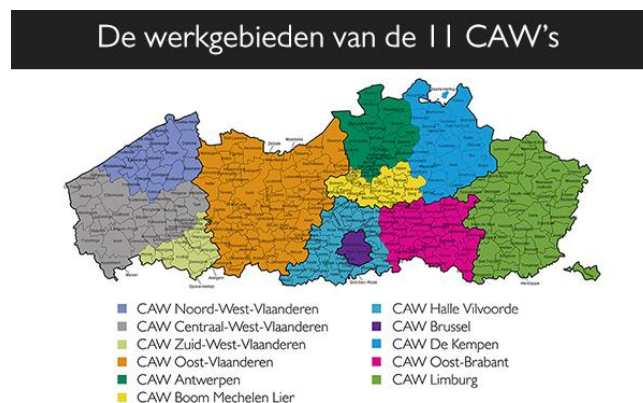
Van een CLB wordt verwacht dat het vraag gestuurd en emancipatorisch werkt. Bijzondere aandacht moet gaan naar leerlingen die bedreigd zijn in hun ontwikkeling en in hun leerproces. De zwakste groepen moeten het meest intensief begeleid worden. Laagdrempeligheid is hierbij een sleutelwoord.

Het CLB werkt subsidiair t.a.v. de school en de ouders. School, centrum en ouders zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de ondersteuning van de leerling. Het centrum werkt preventief waar nodig en remediërend waar nodig. Dat gebeurt vanuit een multidisciplinaire benadering, waarbij het decreet nu ruimte voorziet om – naast de aanwezige disciplines van pedagogen, psychologen, maatschappelijk werkers, artsen en verpleegkundigen – ook andere vakmensen in de werking van het CLB te betrekken (Bv. Kinesisten, logopedisten...).

CLB medewerkers zijn gebonden aan beroepsgeheim en kunnen dus nooit informatie geven aan derden. Dat is ook logisch, omdat zij in een hulpverleningsrelatie zitten met de leerling en de begeleiding anders in het gedrang komt. Leerlingen moeten met het volste vertrouwen terecht kunnen bij het CLB. Als de politie wordt ingeschakeld voor de opvolging van bepaalde leerlingen, is het altijd de school, en niet het CLB, die hiervoor contact opneemt met de politie.

3.2 CAW⁵

Er zijn elf verschillende CAW's verspreid over Vlaanderen, met elk een bepaalde regio als werkgebied.

De CAW's werken intensief samen met elkaar en delen hun visies op algemeen welzijn. Ze maken gezamenlijke afspraken en spreken met één stem om te kunnen wegen op het welzijnsbeleid. Ze werken voortdurend aan partnerships met andere sociale organisaties in het gezondheids- en welzijnslandschap. Ze bundelen de krachten met spelers uit de arbeidsmarkt, de huisvestingsmarkt, de zorg voor mensen met een handicap, de jeugdhulpverlening, de ouderenzorg, en met gezondheidsinstellingen, scholen, verenigingen,

⁵CAW, Versterkt Welzijn. Internet, 2014. (<http://www.cawlimburg.be/>)

OCMW, stad of gemeente. Op deze manier kunnen de CAW's de mensen meer en beter helpen in hun regio.

Iedereen kan terecht bij het CAW. Met elke vraag.

- Persoonlijke problemen
- Financiële, administratieve, of materiële vragen of problemen
- Juridische vragen of problemen
- Een moeilijke relatie
- Problemen in je gezin, familie of buurt
- Slachtoffer van of betrokkenen bij een verkeersongeval of misdrijf
- Familie en naasten van gedetineerden

In elke gevangenis zijn er hulpverleners van het CAW aanwezig om gedetineerden te helpen en te begeleiden.

In sommige gevallen wordt begeleiding opgelegd door een gerechtelijke beslissing. Dit noemt men gerechtelijk opgelegde hulp en deze mensen worden begeleid door hulpverleners van het CAW. Dit kan gaan over een leermaatregel die de rechter oplegt aan iemand die een misdrijf pleegde. Het kan ook gaan om een beslissing van een rechter die het contact wil herstellen tussen ouder en kind.

- Om de intersectorale samenwerking te stimuleren engageerden politie, parket, hulpverlening, ziekenhuis en de provincie zich via samenwerkingsprotocollen. Zo wilden ze intensiever samenwerken om partnergeweld beter en sneller aan te pakken. Het vernieuwd protocol partnergeweld werd ondertekend op 25 november 2014.

“rond een problematiek als die van familiaal geweld kunnen wij – politie, justitie, gezondheidszorg en welzijnswerk, – niet zonder elkaar. Het is onze verschillende finaliteit die maakt dat we mekaar nodig hebben om een betekenisvolle en positieve rol op te nemen. De politie doet een dringende interventie wanneer nodig zodat het geweld kan stoppen en verwijst de betrokkenen na eerste opvang gericht door. De combinatie van directheid en aanwezigheid in de buurt is hier van wezenlijk belang. Spoeddiensten doen medische vaststellingen en bieden de noodzakelijke zorgen. Het CAW kan binnen de drie dagen contact opnemen met zowel slachtoffer als pleger, voor een eenmalig gesprek of voor een langdurig traject en altijd met de boodschap dat ook nadien de deur blijft open staan. Bij een uitgesproken psychische problematiek is een meer gespecialiseerde begeleiding van vb. een Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg nodig wil er ook aan de situatie van geweld op een duurzame manier gewerkt kunnen worden.”

3.3 Kind en Gezin⁶

Kind en gezin is een agentschap van de Vlaamse overheid. Het heeft als opdracht om actief bij te dragen tot het welzijn van jonge kinderen en hun gezinnen door dienstverlening op de beleidsvelden preventieve gezinsondersteuning, kinderopvang en adoptie.

⁶K&G, Kind en gezin. Internet, 2014. (<http://www.kindengezin.be/>)

- Kind en Gezin informeert en begeleidt iedereen met een adoptiewens doorheen de volledige adoptieprocedure. Specifiek gebeurt dat door het Vlaamse centrum voor adoptie (VCA): een dienst binnen Kind en Gezin.
- Kind en Gezin organiseert zelf geen opvang, maar treedt op als algemene regisseur van de kinderopvang in Vlaanderen en in Brussel. We zijn zowel bevoegd voor de opvang van allerkleinsten als voor sommige opvang van de kinderen uit het basisonderwijs.
- Ouderschap roept vaak veel vragen op, vandaar dat Kind en Gezin preventieve gezinsondersteuning aanbiedt. Ze begeleiden elke (alleenstaande) ouder van bij de zwangerschap tot het kind drie jaar is met informatie, praktische tips...Deze dienstverlening is gratis.

4 De positie van de Politie⁷

Politiefunctionarissen hebben een geheimhoudingsplicht op grond van art. 458 SW. Zij ontvangen deze 'geheimen' echter niet in persoonlijke naam, maar in naam van de gemeenschap die zij vertegenwoordigen. Om deze reden is er dan ook geen sprake van enig geheim ten opzichte van de overheid, die hen hun opdracht heeft gegeven of ten opzichte van collega's die meewerken in hetzelfde project. Artikel 40 van de wet op het politieambt schrijft bovendien een meldingsplicht voor. Dit artikel bepaalt: *"De bij een politieambtenaar ingediende klachten of aangiften, alsook de nopens misdrijven verkregen inlichtingen en gedane vaststellingen worden opgenomen in processen-verbaal die aan de bevoegde gerechtelijke overheden worden toegezonden."* Dit alles betekent dat de geheimhoudingsplicht van art. 458 SW. anders wordt ingevuld ten aanzien van politiefunctionarissen.

Art. 131 van de wet op de geïntegreerde politiedienst bepaalt: *"Het statuut van de politieambtenaren, waarborgt het beroepsgeheim en het bevat een discretieplicht. Het is de politieambtenaren verboden, zelfs na het beëindigen van hun ambt, die gegevens bekend te maken die betrekking hebben op 's lands veiligheid de bescherming van de openbare orde, de financiële belangen van de overheid, het voorkomen en bestraffen van strafbare feiten, het medisch geheim, de rechten en vrijheden van de burger, en in het bijzonder op het recht op eerbied voor het privéleven. Dit verbod geldt bovendien voor gegevens die betrekking hebben op de voorbereiding van alle beslissingen"*.

4.1 De Maatschappelijk Assistent tewerkgesteld binnen de Politie⁷

Indien de maatschappelijke assistenten de hoedanigheid van politieambtenaar hebben, spreekt men van 'politieassistenten'. Naast hun opleiding maatschappelijk werk, bezitten zij ook een volwaardig statuut van politieambtenaar. Dit heeft tot gevolg dat ook zij onderworpen zijn aan de hierboven beschreven meldingsplicht. Voor de maatschappelijk assistenten, die geen politieambtenaar zijn, is de situatie minder duidelijk. Of zij onderworpen zijn aan een beroepsgeheim en meldingsplicht is een complexe vraag.

⁷ Bogaers, S. Maatschappelijk Assistentie politiezone Maasland. Mondelinge mededeling, 2015.

Er dient te worden opgemerkt dat de maatschappelijk assistenten bij de politie door geen enkele bepaling expliciet onder het toepassingsgebied van het beroepsgeheim wordt gebracht. Ze worden niet uitdrukkelijk genoemd in de opsomming in art. 458 SW.

Gelet op de taken die deze maatschappelijke assistenten vervullen, kan er gesteld worden dat ze een dubbele hoedanigheid hebben. Ten eerste vervullen ze een dienstverlenende rol en ten tweede hebben ze een rapportage opdracht, politieke opdracht. De maatschappelijke assistenten werken dus dienstverlenend of onder mandaat. Een hulpverlener, in casu hier de maatschappelijke assistent, met dubbele hoedanigheid, werkend onder mandaat, is ten aanzien van zijn opdrachtgever niet gebonden aan het beroepsgeheim. Alles wat verband houdt met zijn opdracht, moet worden gerapporteerd. De vertrouwelijke informatie waarvan hij buiten de contouren van zijn opdracht waarneemt, vallen wel onder het beroepsgeheim en mogen niet worden meegedeeld aan de opdrachtgever. Het is dan ook zeer belangrijk te bepalen wat de omvang van de opdracht is.

Dit betekent dat er geen sprake is van een gedeeld beroepsgeheim tussen de gemandateerde maatschappelijke assistent bij de politie en andere hulpverleners. Voor wat betreft de bijzondere situatie van het gedeelde beroepsgeheim met andere hulpverleners dient opnieuw naar de dubbele hoedanigheid gekeken te worden. Wanneer de maatschappelijke assistent echter optreedt binnen haar dienstverlenende taak is er wel sprake van een gedeeld beroepsgeheim. Het is aangewezen dat de maatschappelijke assistenten in concrete situaties kenbaar maken dat er wijzigingen zijn opgetreden. De hulpverleners moeten ook altijd vragen onder welke hoedanigheid de maatschappelijke assistenten bij de politie optreden.

5 Beroepsgeheim⁸

Beroepsgeheim wordt gewoonlijk omschreven als de geheimhoudingsplicht die van toepassing is op allen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd. Maar wanneer kan, mag of moet men nu als drager van het beroepsgeheim spreken? Deze vraagstelling is zeer reëel in zaken die betrekking hebben op minderjarige en kwetsbare slachtoffers. Het beroepsgeheim in de hulpverlening werd in het verleden bepaald door Art. 458 van het Strafwetboek: Alle personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hen zijn toevertrouwd, zijn gebonden aan het beroepsgeheim. Het decreet Integrale Jeugdhulp zelf voorziet niet in een beroepsgeheim of een verbod tot gegevensoverdracht tussen de voorzieningen in de brede instap en de jeugdmagistraten. Het decreet Integrale Rechtspositie blijft wel onverminderd voor de hulpverleners van kracht, alsook de algemene bepalingen van art. 458 SW.

5.1 Oud artikel 458bis Sw. Strafwetboek

“Eenieder, die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en die hierdoor

⁸ BECQ, S., Volksvertegenwoordiger CD&V. Juridische complicaties, Artikel 485bis Sw. Internet, 5 mei 2012. (http://www.google.be/url?sa=t&rc=t-j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0CC8QFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.ordomedic.be%2Fdata%2F6%2520%2520SB%2520Art%2520%2520458%2520bis%2520Sw.docx&ei=Df8gVYyDI83paLG9gfgD&usg=AFQjCNGk9S6w4iiLbZ7Olf_r9uwT_m47TQ&sig2=hl_UpM1jdM94BGJZqglOmA)

*kennis heeft van een misdrijf zoals omschreven in de artikelen 372 tot 377, 392 tot 394, 396 tot 405ter, 409, 423, 425 en 426, gepleegd op een minderjarige kan, onverminderd de verplichtingen hem opgelegd door artikel 422bis, het misdrijf ter kennis brengen van de procureur des Konings, **op voorwaarde dat hij het slachtoffer heeft onderzocht** of door het slachtoffer in vertrouwen werd genomen, er een ernstig en dreigend gevaar bestaat voor de psychische of fysieke integriteit van de betrokkene en hij deze integriteit zelf of met hulp van anderen niet kan beschermen”*

5.2 Nieuw artikel 458bis Sw. Strafwetboek

Het nieuwe artikel 458bis Sw. breidt het spreekrecht voor houders van het beroepsgeheim aanzienlijk uit. Het gaat echter nog steeds om een spreekrecht en geen spreekplicht.

*“Eenieder, die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en hierdoor kennis heeft van een misdrijf zoals omschreven in de artikelen 372 tot 377, 392 tot 394, 396 tot 405ter, 409, 423, 425 en 426, gepleegd op een minderjarige **of op een persoon die kwetsbaar is ten gevolge van zijn leeftijd, zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid** kan, onverminderd de verplichtingen hem opgelegd door artikel 422bis, het misdrijf ter kennis brengen van de procureur des Konings, **hetzij** wanneer er een ernstig en dreigend gevaar bestaat voor de fysieke of psychische integriteit van de minderjarige **of de bedoelde kwetsbare persoon** en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen, **hetzij** wanneer er **aanwijzingen zijn van een gewichtig en reëel gevaar dat andere** minderjarigen of bedoelde **kwetsbare personen** het slachtoffer worden van de in voormelde artikelen bedoelde misdrijven en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen.”*

5.2.1 De vier gradaties binnen het beroepsgeheim

Het artikel 458bis Sw., dat in werking is sinds 30 januari 2012, bevat een spreekrecht. Dit spreekrecht moet gezien worden als een wettelijke uitzondering op het beroepsgeheim. Het spreekrecht is in feite één van de vier gradaties binnen het beroepsgeheim:

- De zwijgplicht: dit is de regel en impliceert de principiële verplichting om te zwijgen over wat men in het kader van de beroepsuitoefening of functie vernomen of vastgesteld heeft.
- Het zwijgrecht: men moet niet alleen zwijgen, maar men mag ook zwijgen zonder daarvoor gesanctioneerd te worden.
- Het spreekrecht: in sommige gevallen mag men spreken zonder daarvoor gesanctioneerd te kunnen worden.
- De spreekplicht: in sommige gevallen zal men het geheim moeten doorbreken omdat er ernstige belangen in het gedrag zijn.

5.2.2 Cumulatieve voorwaarden

485bis SW. voorziet dat je als hulpverlener aangifte kan doen bij het parket (Niet bij de politie) als je ernstig verontrust bent in een minderjarige of andere kwetsbare persoon. Er

worden strikte voorwaarden aan deze mogelijkheid verbonden, die hieronder nog eens worden toegelicht.

Het spreekrecht geldt voor “eenieder, die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en hierdoor kennis heeft van...”. Er bestaat geen limitatieve lijst van beroepen maar concreet vallen hieronder: artsen, opvoeders, maatschappelijk werkers en hulpverleners allerhande, maar ook bijvoorbeeld notarissen en advocaten.

Het spreekrecht geldt slechts wanneer aan de volgende cumulatieve voorwaarden voldaan is:

- Ten eerste moet het gaan om een misdrijf opgenomen in de limitatieve lijst in het artikel: “een misdrijf zoals omschreven in de artikelen 372 tot 377, 392 tot 394, 396 tot 405ter, 409, 423, 425 en 426”. Dit zijn: verkrachting en aanranding van de eerbaarheid, moord en doodslag, opzettelijke slagen, genitale verminking, achterlaten van kinderen en kinderverwaarlozing.
- Ten tweede moet het slachtoffer een minderjarige persoon (<18j.) of een kwetsbare persoon zijn.
- Ten derde moet er een ernstig en dreigend gevaar bestaan voor de fysieke of psychische integriteit van de minderjarige of kwetsbare persoon of moeten er aanwijzingen van een gewichtig en reëel gevaar bestaan dat deze personen het slachtoffer zullen worden van deze misdrijven.
- Ten vierde moet de beroepsbeoefenaar niet in staat zijn om zelf of met hulp van anderen deze integriteit te beschermen.

Wanneer cumulatief aan de voorwaarden werd voldaan kan het misdrijf of de aanwijzingen ter kennis worden gebracht van de procureur des Konings. Twee zaken zijn hierbij van belang. Bij de aangifte mag men niet meer vertrouwelijke informatie bekend maken dan noodzakelijk is ter ondersteuning van de aangifte. Het woord “kunnen” impliceert dat de beroepsbeoefenaar over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt. Hij heeft een spreekrecht, maar geen spreekplicht, en hij beoordeelt dit van geval tot geval.

5.2.3 Schuldig verzuim, artikel 422bis Sw.

Hij die verzuimt hulp te verlenen of te verschaffen aan iemand die in groot gevaar verkeert, riskeert een straf, hetzij hij zelf diens toestand heeft vastgesteld, hetzij die toestand hem is beschreven door degenen die zijn hulp inroepen. Elke burger heeft de plicht om iemand in groot acuut gevaar te helpen, zolang hij zichzelf of andere niet in gevaar brengt. Doe je dit niet, dan ben je strafbaar. Hulp bieden moet hier ruim bekeken worden Hieronder vallen het bieden van hulp, het motiveren van het slachtoffer om hulp te zoeken als ook het contacteren van hulpdiensten, politie of parket. Je beroepsgeheim is in elk geval geen excuus om in dergelijke omstandigheden niks te doen.

Hulpverleners die, hoewel ze weten dat de minderjarige of de kwetsbare persoon in groot gevaar verkeert, doelbewust geen bijstand verlenen kunnen vervolgd worden wegens schuldig verzuim. Het artikel over schuldig verzuim voert echter géén meldingsplicht in. Het verlenen van hulp aan personen in nood is niet noodzakelijkerwijs hetzelfde als aangifte bij de politie of justitie overheden doen. Men kan immers ook zelf hulp bieden of er voor

zorgen dat er door anderen hulp wordt geboden. Hulp kan eveneens worden verleend door naar de patiënt te luisteren en hem in contact te brengen met een gespecialiseerde dienst die de hulpverlening overneemt.

Het spreekrecht kan wel evolueren naar een aangifteplicht als de aangifte het enige middel is om het gevaar af te wenden.

5.2.4 Noodtoestand

De figuur van de noodtoestand werd uitgewerkt door de rechtspraak en is daardoor minder zeker als grond om je beroepsgeheim te doorbreken. Toch heeft ze doorheen de tijd haar nut in de praktijk reeds bewezen. Art. 458bis SW. zal maken dat minder situaties onder de noodtoestand moeten worden thuisgebracht om nog te kunnen handelen ter bescherming van kinderen of andere kwetsbare personen. Maar het blijft een figuur dat inzetbaar is als er geen andere grond gevonden wordt.

Ook hier moet weer aan bepaalde voorwaarden voldaan zijn opdat er sprake is van een noodtoestand. Noodtoestand betekent dat je je beroepsgeheim terzijde gaat schuiven omdat er een reëel, ernstig en acuut gevaar is waarbij een hoger belang in het gedrang is. Bv. als de integriteit van een persoon in het gedrang is, is dit zeker belangrijker dan de privacy. Het gevaar dient ernstig, reëel en acuut te zijn. Je zal hierover als hulpverlener een inschatting moeten maken per situatie. Belangrijk is dat het niet gaat over een gevaar in het verleden of de toekomst, maar wel hier en nu! Je kan dan je beroepsgeheim terzijde schuiven als dat de enige manier is om het gevaar af te wenden. Dit kan door bv. met andere hulpverleners te praten of door aangifte te doen bij politie of parket. Je zoekt best naar de minst bruuskerende weg om het gevaar te laten wijken.

5.3 Conclusie

Voortaan zullen ook misdrijven gepleegd op kwetsbare personen aanleiding kunnen geven aan het gebruik van het spreekrecht. Dat vroeger enkel kon inzake feiten gepleegd op minderjarigen. Het beroepsgeheim kan niet enkel doorbroken worden op grond van informatie bekomen uit monde van het slachtoffer zelf, maar ook op grond van informatie bekomen van daders of derden, waarbij het aan de beroepsbeoefenaar toekomt om de feiten op hun ernst en waarheidsgehalte te beoordelen. Indien het slachtoffer dat de feiten bij de beroepsgeheim uitoefenaar meldde zelf terug slachtoffer dreigt te worden, mag het spreekrecht gebruikt worden. Doch mag dit ook wanneer er aanwijzingen zijn van een gewichtig en reëel gevaar dat andere minderjarige of kwetsbare personen slachtoffer zouden kunnen worden.

Toekomstig recht: in artikel 458bis Sw. zal een derde categorie van slachtoffers worden ingevoerd, naast minderjarigen en kwetsbare personen, namelijk slachtoffers van partnergeweld.

Deel drie: De praktijk

1 De onderzoeksmethode

Om de complexiteit van mijn eindwerkonderwerp te verduidelijken, besloot ik eerst en vooral medewerkers van de brede instap te interviewen. Bijkomend nam ik een interview af bij de verschillende medewerkers van de politiedienst Jeugd en Sociaal. Zo koos ik er eerst voor om de medewerkers van het Go-CLB, het vrij CLB, het CAW en K&G te interviewen. Later bleek dat de medewerkers van Kind en Gezin geen tijd hadden om een interview af te leggen, door een te hoge werkdruk. Wel mocht ik hen nog telefonisch contacteren indien ik bijkomende informatie nodig zou hebben. Hiervan heb ik natuurlijk gebruik gemaakt, maar dit wordt later verder verduidelijkt.

Bij verschillende medewerkers binnen de politiedienst Jeugd en Sociaal nam ik een interview af. Relevante informatie die ik persoonlijk opdeed tijdens mijn stage, verwerkte ik ook in mijn eindwerk. Om de anonimiteit van alle medewerkers van eender welke instantie die ik interviewde te waarborgen, vernoem ik geen namen. De informatie tijdens de verschillende bevestigingen, heb ik verkregen door identieke vragen te stellen aan alle deelnemers om een duidelijke vergelijking te kunnen weergeven. Deze vragenlijsten zijn terug te vinden in bijlage. Met deze interviews wil ik achterhalen hoe de verschillende hulpverleners binnen de bevestigde instanties en de medewerkers van de dienst Jeugd en Sociaal de informatie uitwisseling ervaren. Wat loopt er volgens hen mis bij de informatie uitwisseling en wat kan er gedaan worden om toch de nodige informatie te verkrijgen zonder het beroepsgeheim te schenden? Het doel van dit praktische gedeelte betreft in essentie het aftoetsen van de theorie aan de praktijk.

2 Schets van de problematiek

Binnen de Politiedienst Jeugd en Sociaal zorgt het beroepsgeheim geregeld voor frustraties. Dit omwille van het feit dat de medewerkers binnen de dienst Jeugd en Sociaal de nodige informatie via de hulpverleningsinstanties van de brede instap binnen de Integrale Jeugdhulp niet verkrijgen. Dit was voor de inwerkingtrede van het nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp ook al het geval maar door de inwerkingtrede is in de hulpverleningsorganisaties nogmaals de nadruk gelegd op het beroepsgeheim, waardoor de hulpverleners het nog strikter toepassen als voordien.

De hulpverleningsinstanties beroepen zich op hun beroepsgeheim terwijl de politiediensten meldingsplicht hebben. Dit zorgt ervoor dat informatie uitwisseling bijna onmogelijk wordt. Uiteraard is het normaal dat hulpverleners zich op hun beroepsgeheim beroepen, maar hoe moet de politiedienst jeugd en sociaal de nodige informatie dan bekomen? Hoe kunnen de medewerkers binnen de JSPD hun werk doen zonder informatie te verkrijgen voor hun onderzoek? Hoe kan de dienst hulpvragers doorverwijzen als ze niet weten wat er exact aan de hand is? Op basis van welke informatie moet het parket beslissen om al dan niet te melden bij gemandateerde voorzieningen, als de politie geen minimale basisinformatie verkrijgt van de brede instap. Deze vragen en nog zoveel andere blijven onbeantwoord, maar hier zou de politiedienst graag een duidelijkheid rond ontvangen. Zoals in het "Voorwoord" van dit eindwerk vermeld wordt, vertrekt mijn eindwerk vanuit een politioneel perspectief. Omwille van deze reden bekijk ik mijn "Schets van de problematiek" ook vanuit een politioneel standpunt.

Uiteraard gaan er in de uitgetypte interviews ook visies en standpunten vanuit het CLB, CAW... gegeven worden, waardoor toch beide kanten/visies (Bv. JSPD en CLB) weergegeven zullen worden.

3 Interviews

Om te achterhalen hoe de verschillende instanties binnen de brede instap denken over de informatie uitwisseling tussen de verschillende hulpverleningsorganisaties binnen de brede instap en de politiedienst jeugd en sociaal, heb ik interviews afgelegd bij een aantal van hen. De informatie die ik niet kon bekomen via een interview, ben ik bekomen door externe bronnen te raadplegen. Zoals ik eerder vertelde ga ik geen namen of specifieke organisaties vernoemen in mijn eindwerk, dit doe ik om de anonimiteit van de geïnterviewden te waarborgen.

De vragenlijsten die ik gebruikte tijdens mijn interviews zijn te vinden in bijlage. Echter heb ik enkel relevante informatie betreffende mijn eindwerk opgenomen. Hiermee bedoel ik dat ik enkel de informatie die als antwoord moet dienen op de gestelde vragen in het eindwerk opgenomen heb. Hier en daar wordt een fictieve situatieschets gegeven om de uitleg te verduidelijken. Belangrijk om in uw achterhoofd te houden is dat deze bevragingen ook puur en alleen voor de bevrageden gelden. Het kan goed zijn dat een andere medewerker de vragen anders beantwoord zou hebben of een andere mening zou hebben gehad over een bepaald onderdeel. De vragenlijsten die ik bij elke instantie afzonderlijk bevroeg, maakte ik bewust met half open vragen zodat de geïnterviewden zo ruim of beknopt als deze wouden de vragen konden beantwoorden. Ik koos bewust voor half open vragen in mijn interviews, omdat dit de beste manier was om zoveel mogelijk informatie te verzamelen over mijn eindwerkonderwerp. Hieronder geef ik in ongeveer een gelijkaardige volgorde, zoals die van de bevragede vragenlijsten, per instantie de belangrijkste informatie van de interviews weer.

3.1 Interview politiedienst jeugd en sociaal⁹

De politiedienst jeugd en sociaal komt wekelijks, zelfs meerdere malen per week in contact met diensten binnen de Integrale Jeugdhulp. Dit contact vindt plaats voor gegevens uit te wisselen en informatie op te vragen. Wanneer er problemen zijn met minderjarigen, proberen de medewerkers binnen de JSPD bij alle organisaties waarvan ze weten dat deze betrokken zijn, te horen hoe het binnen deze instanties loopt en wat zij doen en voor wat zij betrokken zijn.

In hoofdzaak werkt de JSPD samen met het CLB. Soms werken ze ook samen met het Vertrouwenscentrum voor kindermishandeling, het CAW en K&G. De samenwerking met het CAW vindt voornamelijk plaats omwille van de doorverwijzingstaak van de JSPD en de afspraken die rond die doorverwijzing zijn gemaakt. Vanuit de Integrale Jeugdhulp komt de JSPD niet vaak in contact met K&G en het CAW. Contact met het OCJ gebeurt weleens. Alhoewel dit heel beperkt is. De JSPD heeft voornamelijk de medewerking van het CLB en het VK nodig. Contact met de instanties binnen de Integrale Jeugdhulp vindt voornamelijk plaats omwille van de opdrachten die de politiedienst jeugd en sociaal vanuit het Parket krijgen (Zie bijlage: vb. parketvraag). Situaties die de medewerkers van de JSPD melden en waarvan een

⁹BOGAERS, S., SMEETS, L., SWEECK, J., Mondelinge mededeling. Interview, 5 mei 2015.

PV wordt opgemaakt, gaan naar het Parket. Nadien gaan ze terug naar de politiedienst om na te gaan hoe dat de situatie met de betrokken cliënt nu is, of er hulpverlening betrokken is, of er hulpverlening nodig is en of de betrokken cliënt er vrijwillig in wil meewerken of niet. Omwille van deze redenen moet de JSPD weten van de hulpverleningsinstanties of zij iets (gaan) ondernemen met deze cliënt.

De informatie uitwisseling met het CLB verloopt over het algemeen goed volgens de medewerkers van de JSPD. Dit is echter wel in grote mate “afhankelijk van met welke medewerker” binnen het CLB contact opgenomen wordt. Doordat er voornamelijk binnen een bepaalde regio gewerkt wordt en er hierdoor dus ook regelmatig contact plaatsvindt met dezelfde persoon, ontstaat hieruit een soort vertrouwensband waardoor de informatie uitwisseling soepeler gaat verlopen. De medewerkers binnen de JSPD merken dit enorm. Wanneer er contact wordt opgenomen met personen werkzaam binnen een CLB waar ze nog niet vaak contact mee gelegd hebben. Loopt de informatie uitwisseling stroever omwille van het feit dat deze medewerkers dan voorzichtiger zijn en zich sneller op hun beroepsgeheim zullen beroepen. Met Kind en Gezin hebben de medewerkers binnen de JSPD weinig ervaring, vermeldden ze. De informatie uitwisseling met het VK verloopt echter in grote maten stroef. Het VK werkt voornamelijk in de andere richting. Zij bellen wel voor informatie, die ze ook verwachten te krijgen. Maar andersom verloopt de informatie uitwisseling stroever. Alhoewel ook dit persoonsgebonden is. Wanneer de JSPD contact opneemt i.v.m. informatie t.o.v. het VK, zijn de medewerkers van het VK beperkter in hun informatie uitwisseling. Het contact met het OCJ verloopt vrij vlot qua gegevensuitwisseling maar het contact met deze dienst is zeer beperkt. De reden waarom het contact met het OCJ vlot verloopt is volgens de medewerkers van de JSPD omdat de medewerkers van het OCJ, vroeger in het Comité bijzondere jeugdzorg hebben gezeten waardoor, door het vele contact van vroeger, nog steeds die vertrouwensband aanwezig is.

Wanneer er geen informatie uitwisseling zou plaatsvinden tussen de JSPD en de instanties binnen de Integrale jeugdhulp, dan zouden de medewerkers van de JSPD hun werk niet kunnen uitvoeren. De medewerkers binnen de politiediensten zouden niet weten wat er gaande is op het gebied van hulpverlening en wat niet, waardoor het resulteert in een blokkade voor deze mensen. Wanneer er geen informatie uitwisseling zou plaatsvinden kunnen de medewerkers van de JSPD geen informatie terug overbrengen aan het Parket, waardoor het Parket geen antwoord kan ontvangen op hun vraag aan de JSPD. Het Parket is hier momenteel ook rond aan het werken, vermeldden de medewerkers van de JSPD. Ze zijn aan het onderzoeken wat er door de organisaties binnen de integrale jeugdhulp qua informatie wordt doorgegeven aan de JSPD.

De JSPD kan niet zelf aanmelden. Ze kunnen de mensen enkel doorverwijzen. Wanneer de medewerkers binnen de JSPD de cliënten doorsturen is het voor hen ook wel belangrijk om te weten of er nu iets mee gebeurd is of niet, zijn de mensen naar deze instantie geweest of niet. Als de JSPD die informatie niet te horen krijgt van de betrokken instantie, wordt werken voor hen heel erg moeilijk. Diegene waarvan de JSPD wel informatie krijgt, loopt de samenwerking in het algemeen ook goed mee. De samenwerking loopt zeker niet overal negatief. Informatie uitwisseling is nodig om het werkbaar te houden en omdat de JSPD anders hun opdrachten niet kan uitvoeren waarvoor ze informatie nodig hebben.

De informatie kan enkel nog van de cliënt zelf bekomen worden wanneer de informatie niet gegeven wordt door de betrokken hulpverleningsinstanties. Het is echter nooit zeker of de informatie van de cliënt de juiste informatie is. Wanneer de betrokken hulpverleningsinstanties echt niet willen meewerken in de informatie uitwisseling, kan de JSPD een mandaat krijgen via de onderzoeksrechter, om de dossiers in beslag te gaan nemen. In dergelijke situaties gaat het echter wel om heel ernstige zaken. Wanneer de JSPD een cliënt vraagt of deze daadwerkelijk bij de organisatie is geweest waar de JSPD hem naar doorverwees, is een bewijsformulier voldoende om te bewijzen dat de cliënt de waarheid spreekt. Maar het is voor de medewerkers binnen de politiedienst vaak belangrijk om te weten wat er nu daadwerkelijk gedaan gaat worden met de cliënt. Welke stappen gaan er ondernomen worden? Het is niet zo, dat wanneer een cliënt eenmaal bij een hulpverleningsinstantie is geweest, dat er ook daadwerkelijk begeleiding opgestart gaat worden. De medewerkers binnen de hulpverleningsinstanties denken vaak dat het voldoende is voor de medewerkers van de JSPD om te weten dat er hulpverlening opgestart is in tegenstelling tot de medewerkers van de JSPD zelf. Dan zou er langs elkaar doorgewerkt worden, terwijl ze er eigenlijk over zouden moeten communiceren. Dat is vaak een tegenstrijdigheid tussen de medewerkers van de JSPD en de organisaties binnen de Integrale jeugdhulp.

Op de vraag of er iemand binnen de politie gemandateerd zou moeten worden tot het hebben van beroepsgeheim geven de politie medewerkers de mededeling dat dit moeilijk te beantwoorden is. Er kan wel iemand gemandateerd worden, maar hoe zit het dan met de informatie die deze gemandateerde krijgt? Deze kan hij dan niet verder delen en dan kan de informatie dus ook niet gebruikt worden. De gemandateerde heeft de informatie dan wel, hij weet het dan wel, maar dat maakt niet dat hij er ook mee kan werken en de informatie naar buiten mag brengen.

Als Maatschappelijk Assistent binnen de politie is de meldingsplicht soms een moeilijk punt. De Maatschappelijk Assistent bezit namelijk een andere functie dan de rest van het politieambtenaren. Echter indien een Maatschappelijk Assistent gedurende een langere periode tewerkgesteld is binnen de politie, gaat deze mee in de visie van de organisatie. Dan is de Maatschappelijk Assistent automatisch ook voor een deel gebonden aan het politionele gedeelte. De Maatschappelijk Assistent binnen de JSPD die ik bevroeg vond de meldingsplicht niet echt een belemmering in haar werk. Ze koppelde wel altijd terug naar de cliënt. Er wordt duidelijk benadrukt aan de cliënt wanneer er iets gemeld gaat moeten worden of wanneer één van de collega's een PV gaat moeten opmaken rond deze cliënt.

Het feit dat de medewerkers van de politiedienst cliënten enkel mogen doorverwijzen en niet mogen aanmelden bij een dienst binnen de integrale jeugdhulp vinden ze moeilijk. Vroeger was er het comité bijzondere jeugdzorg en dan namen de medewerkers van de dienst daar zelf contact mee op en legden ze de situatie uit, zodat de medewerkers van het Comité wisten dat deze mensen zich zouden komen melden binnen hun dienst. Nu kunnen ze de cliënten enkel de nodige informatie geven en doorverwijzen. Ze weten binnen de politiediensten niet of deze cliënten zich gaan aanmelden. De cliënten zijn vaker al zwakkere personen en dat maakt dat er een onzekerheid ontstaat.

Nu is het de brede instap die een inschatting moeten maken of ze verder kunnen met deze cliënt of niet. Zo niet, dan moeten ze een document opmaken zodat de cliënt naar de niet rechtstreekse hulpverlening kan doorverwezen worden. Ook daar heeft de JSPD geen rol meer in. Vroeger hadden ze hier ook geen rol in maar toch lag dat anders. Nu ervaren ze vaker dat rechtstreekse hulpverleningsinstanties de politiedienst contacteren met de melding dat er verdere stappen ondernomen moeten worden met een bepaalde cliënt, maar zelf maken ze hier dan geen document voor op om deze cliënt bij een gemandateerde voorziening aan te melden. Daar zijn de politiemedewerkers heel afhankelijk van omdat zij zelf niemand, ergens meer kunnen aanmelden. De instantie binnen de integrale jeugdhulp is dan verantwoordelijk voor een aanmeldingsdocument op te maken en dat verloopt moeilijk volgens de medewerkers van de JSPD. Wanneer de hulpverleningsinstantie geen document opmaakt voor aanmelding bij de niet rechtstreekse hulpverlening en het loopt uit de hand met de cliënt, dan komen deze hulpverleningsinstanties regelmatig aankloppen bij de JSPD, vermeldde de medewerkers van de JSPD. Ze denken dan dat de politie rechtstreeks melding gaat maken bij het Parket, maar wanneer zij niet veel van die situatie afweten kunnen zij daar ook niet veel van zeggen natuurlijk.

Er is dus niet enkel een probleem op het vlak van informatie te verkrijgen voor de JSPD medewerkers maar volgens hen situeert er zich ook een probleem op het vlak dat hulpverleningsinstanties niet altijd weten wat daadwerkelijk binnen hun takenpakket valt. De politiemedewerkers denken dat het belangrijk is dat er nog eens duidelijk gesteld zou worden wat de taken van de verschillende instanties al dan niet zijn. De verschillende visies onderling zouden gelijk gesteld moeten worden over de verschillende instanties. Het parket is echter wel al bezig met de nodige informatie te verschaffen aan de betreffenden.

Het nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp heeft in praktijk de informatie uitwisseling duidelijk bemoeilijkt voor de medewerkers van de JSPD. Hulpverleners beroepen zich veel makkelijker op hun beroepsgeheim. Vroeger was het veel gemakkelijker met het Comité van bijzondere jeugdzorg.

De Integrale Jeugdhulp is in het leven geroepen om jeugdhulp te vergemakkelijken, maar volgens de JSPD werkt dit averechts. Het is veel moeilijker geworden. Cliënten zelf weten ook niet meer waar ze nog naartoe moeten voor hulp. De cliënten moeten zelf de stap zetten en dat is vaak niet gemakkelijk. Er moet een betere coördinatie tussen alle diensten komen zodat de minderjarige uiteindelijk beter en sneller geholpen kan worden. Maar hoe kan je een gecoördineerde jeugdhulp bieden als elke dienst zich op het beroepsgeheim beroept terwijl die minderjarige binnen deze instantie geweest is?

3.2 Interview GO-CLB¹⁰

Het CLB personeel neemt enkel taken op zich die school en leerling gerelateerd zijn en gaan enkel opstap met die leerlingen waar schoolintern ook problemen mee zijn. Over het algemeen is het takenpakket van het CLB na de inwerkingtrede van het nieuwe decreet integrale jeugdhulp hetzelfde gebleven, enkel zijn er na de inwerkingtrede meer administratieve taken bij gekomen voor het CLB. Alle taken die binnen de brede instap behoren, behoren tot het

¹⁰GO-CLB, Medewerkster (Anoniem), Mondelinge mededeling. Interview, 1 april 2015.

takenpakket van de medewerkers van het GO-CLB. Onderzoek en doorverwijzing is hier een groot onderdeel van. De enigste dienst waar het GO-CLB contact mee heeft is de politiedienst Jeugd en Sociaal. De medewerkster van het CLB gaf aan zelf nooit contact op te hebben genomen met deze dienst omwille van haar beroepsgeheim. Het komt wel voor dat de politiedienst jeugd en sociaal met het CLB personeel contact opneemt. Sinds de inwerkingtrede van het nieuwe decreet heeft de CLB medewerkster wel de indruk dat ze meer telefoons krijgen van de politiedienst jeugd en sociaal dan voorheen. Wanneer er contact opgenomen wordt, kan het CLB alleen de bevindingen en informatie van de politie noteren, zelf kunnen/mogen ze geen informatie doorgeven omwille van het beroepsgeheim. De hulpverlening die het CLB biedt zit namelijk meer op het vrijwillige hulpverleningsniveau terwijl de JSPD verder kan gaan hierin door naar het parket te stappen. Voor het vertrouwen van hun cliënten niet te schaden en door het beroepsgeheim, geven ze geen informatie aan de politie door. Enkel in bepaalde situaties kan hier een uitzondering op gemaakt worden, bijvoorbeeld tijdens een lokaal cliëntoverleg. Wanneer tijdens een LCO de Politie erbij zit en de ouders van de leerling ook, dan gaat het CLB er eigenlijk van uit dat de ouders een soort van stilzwijgende toestemming geven om informatie te delen met de politie. In dergelijke situaties kan wel eens informatie doorgegeven worden maar niet specifiek in de relatie CLB – politie en zeker niet zonder de toestemming van de ouders.

Volgens de CLB medewerkster zijn er geen taken die informatie uitwisseling vergen van hen naar de Politie toe. Enkel wanneer ze weten dat een leerling gekend is bij de politie en er een hulpverleningstraject lopende is met de ouders, kunnen ze wel eens contact opnemen om te vragen hoe het loopt en om te vragen of het gezin bekend is bij de politiedienst jeugd en sociaal, of er eventueel al een dossier lopende is. Tenslotte is de politiedienst jeugd en sociaal net nog een trap hoger/meer verplichtend in de ogen van de CLB medewerker. Op dat gebied kan er wel communicatie tussen beiden voorkomen maar concrete uitwisseling van informatie zal niet gebeuren.

Indien er informatie nodig is, wordt deze aan de ouders zelf gevraagd of indien de leerling voldoende oud is gebeurt de ondervraging/intake bij hemzelf. Ook kunnen ze nog bij de betrokken hulpverleningsinstanties (zoals thuisbegeleiding, de huisarts...) navraag doen indien nodig. Met de medewerkers van de betrokken hulpverleningsinstanties heeft het CLB wel contact maar die zitten dan ook binnen het gedeeld beroepsgeheim. Maar toch gebeurt ook deze informatie uitwisseling met het medeweten van de ouders. Wanneer de ouders hier niet van op de hoogte zijn, kan de verkregen informatie ook niet gebruikt worden. Dan is dat puur en alleen een weetje, maar kan het niet als hulpmiddel dienen. De informatie uitwisseling die plaatsvindt tussen hulpverleners gebeurt meestal via verslagen of telefonisch.

De medewerkster gaf aan geen duidelijk antwoord te kunnen geven op de vraag: Zou het handig zijn als er personen werkzaam binnen de politiedienst jeugd en sociaal gemandateerd zouden worden tot het hebben van een beroepsgeheim (gedeeld beroepsgeheim)? Als het CLB informatie gaat doorgeven aan de gemandateerde met het beroepsgeheim binnen de politiedienst, moet dat bij die gemandateerde blijven en kan die verkregen informatie niet verder verspreid worden naar andere politiemedewerkers toe. Dat heeft dus weinig zin. Op een bepaald moment als de politiedienst bepaalde dingen opmerkt, gaan ze toch die stap verder moeten zetten naar het parket toe of dergelijke. De CLB medewerkster denkt niet dat het werkbaar is om iemand binnen de Politie te mandateren tot het hebben van beroepsgeheim.

Zoals eerder vermeld, werkt het CLB zo lang als mogelijk op vrijwillige basis, op de medewerking van de ouder. Ze proberen zo lang als mogelijk gebruik te maken van het vertrouwen dat de ouders hebben in hen. Voordat het CLB binnen de integrale een melding gaat doen via een A-document (dat is een hulpverleningstraject) geven de ouders daar hun toestemming voor. Voor een CLB overgaat naar een M-document dat naar de gemandateerde voorzieningen gaat, gaat daar een hele lange periode overheen. De aanmeldingen die het CLB personeel sinds de invoer van het nieuwe decreet IJH deed, waren dossiers die al lang voor de invoering van het decreet IJH liepen of dossiers die omwille van bepaalde redenen heel dringend aangemeld moeten worden. Dit laatste kan het geval zijn wanneer het gezin van de leerling dreigt te verhuizen en het CLB wil verzekeren dat de zaak toch wordt opgevolgd.

De informatie uitwisseling op zich is eigenlijk hetzelfde gebleven. Echter wordt er sinds het afsluiten van het nieuwe decreet regelmatig terug verwezen naar de brede instap. Dit gebeurt door organisaties die niet letterlijk geciteerd zijn binnen de brede instap, wanneer zij een dossier afsluiten. De dossiers die vertrekken bij het CLB komen daar ook heel vaak terug terecht. Dit is een soort terugvloeijsysteem, terwijl het CLB eigenlijk een draaischijffunctie heeft. Zij doen de intakes, nemen de taken van de brede instap op zich en wanneer ze meer weten gaan ze over tot de doorverwijzing en als die instanties het dossier dan opnieuw terugverwijzen naar het CLB kunnen zij weer van voor af aan beginnen met het traject. Dit terugvloeijsysteem is sinds de invoer van het nieuwe decreet veel duidelijker geworden. Het CLB personeel moet echt met een A-document naar de intersectorale toegangspoort gaan vooraleer een dossier wordt overgenomen van hen, vertelde de medewerkster, maar dan nog krijgen ze de dossiers heel regelmatig terug. Een ander punt is dat het CLB onder de brede instap valt en dit door sommige instanties heel letterlijk wordt genomen. Ze zijn wel een multidisciplinair team (MDT), maar enkel voor de leerlingen binnen hun scholen waar schoolintern problemen mee zijn. Als dit alles onder informatie uitwisseling verstaan wordt, dan is de werking sinds het nieuwe decreet inderdaad bemoeilijkt. Maar de contacten met andere hulpverleners is eigenlijk hetzelfde gebleven. Ze krijgen wel regelmatig telefoon van politie, zoals eerder vermeld en ook wel meer van het VK. Dit kan natuurlijk toeval zijn maar het valt wel op.

3.3 Interview VCL¹¹

Alle taken die binnen de brede instap thuishoren behoren tot het takenpakket. Het VCLB is het eerste aanmeldpunt rond het onderzoek "wat er nodig is qua hulp binnen een gezin of voor de jongeren/leerling". Ze bekijken dan of het realiseerbaar is met gewoon RTJ of dat er verder gekeken moet worden binnen de NRTJ. Dat is eigenlijk het onderzoek waar het CLB verantwoordelijk voor is. Als RTJ niet voldoende is en er is NRTJ nodig van achter de intersectorale toegangspoort moeten de CLB medewerkers, die hulp dus ook aanvragen en opvolgen. Het VCLB komt voornamelijk in contact met de JSPD in het kader van mishandeling en misbruik. Wanneer rond drugsproblemen contact wordt opgenomen met de politiedienst, is dit voornamelijk door de scholen zelf. Wel rond problematische opvoedingssituaties of in verontrustende situaties geeft de CLB medewerkster aan wel eens contact te hebben opgenomen met de politiedienst jeugd en sociaal. De gegevensuitwisseling rond de casussen

¹¹VCLB, Medewerkster (Anoniem), Mondelinge mededeling. Interview, 21 april 2015.

waar de medewerkster mee bezig is geweest in het verleden, is eigenlijk altijd heel open verlopen. De medewerkster is in het verleden met een casus bezig geweest waarvoor ze ook contact opnam met de politie omdat ze zich ernstig zorgen maakte om de betreffende leerling. Toen stond ze ook niet stil bij het feit of ze teveel vertelde of niet. De leerling wist dat er contact was met politie en vond dat ook goed, dus de medewerkster was ervan overtuigd dat dit contact in orde was. Achteraf is dan de vraag van de politiedienst naar haar collega gegaan die het broertje begeleidde en die had zoiets van “mag ik dat wel zeggen?”. De medewerkster vertelde “Ik ben daar misschien te open in terwijl mijn collega misschien meer gesloten is op dat vlak”. Het is ook anders wanneer er informatie gevraagd wordt over een leerling waarmee de CLB medewerkster mee in contact is geweest of waar ze niets van af weten. Wanneer er bezorgdheden zijn rond een casus en het werd besproken met de betreffende leerling om contact op te nemen met de politie, vind de medewerkster dat dit moet kunnen. Ze geeft aan dat zijzelf dit altijd bespreekt met de betreffende leerling en ook bespreekt welke informatie ze doorgeeft aan de politie en welke niet. De medewerkster geeft aan dat dit persoonsgebonden is

De medewerkster gaf aan dat er ook een verschil is naargelang de leeftijdscategorie waar je als CLB medewerker mee werkt. Zijzelf is voornamelijk werkzaam in het secundaire onderwijs wat het makkelijker maakt voor haar om dergelijke feiten te bespreken met haar leerlingen. In het lager onderwijs is dit natuurlijk minder vanzelfsprekend.

De keren dat er contact was omwille van een zorgvraag naar een leerling toe vanuit het CLB of een gezamenlijke zorgvraag over een leerling van het CLB en de politiedienst, dan was dit volgens de medewerkster voornamelijk vanuit haar vraag niet vanuit die van de politie. Wanneer de politie haar iets zou vragen over een leerling die ze niet persoonlijk kent of gesproken heeft, gaat ze hier natuurlijk ook minder snel informatie over vrijgeven. Er is sinds de invoering van het nieuwe decreet IJH ook uitdrukkelijk opgelegd dat ze dit niet meer mogen.

De medewerkster zelf merkt niet dat de dienst jeugd en sociaal meer contact met het VCLB opneemt, sinds de inwerkingtrede van het nieuwe decreet IJH. De samenwerking is nog steeds enkel rond casussen waar zij mee aan het werk zijn. Op dat vlak is samenwerking tussen het VCLB en de JSPD ook goed volgens de medewerkster. In beide instanties wordt in een ander kader gewerkt, wat soms juist bevorderend werkt (naar het dossier toe).

Problematische afwezigheden is een ander onderwerp waarover het VCLB soms contact opneemt met de JSPD. Meestal nemen de scholen eerst contact op met het VCLB omdat deze betrokkenheid toch al meer indruk maakt op een leerling. Hiermee wordt bedoeld dat: wanneer een leerkracht een leerling over afwezigheden aanspreekt, maakt dit meestal toch minder indruk dan wanneer een CLB medewerker erbij betrokken wordt. Wanneer de betrokkenheid van het CLB dan niet voldoende invloed lijkt te hebben en het echt een probleem aan het worden is, dan neemt het CLB soms contact op met de JSPD. Dit maakt natuurlijk nog meer indruk op een leerling. Dit is ook een soort traject wat de medewerkers van het VCLB dan afleggen, vertelde de medewerkster (School - CLB – JSPD). Dus zoals eerder vermeldt, is de samenwerking met politie op dat vlak echt wel nuttig en bevorderend voor het traject dat men doorloopt met de leerling. De medewerkster gaf aan dat zij enkel positieve ervaringen uit de samenwerking politie-CLB heeft en dit een aangename manier van werken vindt.

Het is niet zo dat alle informatie die het VCLB nodig heeft via de politie bij hen terecht komt. De nodige informatie krijgen ze wel, maar er zijn nog andere bronnen waar ze beroep op kunnen

doen. Het VCLB personeel gaat dus niet op één oordeel af. Er worden verschillende bronnen geraadpleegd, waarmee men in eerste instantie leerlingen zelf en ouders bedoelt. Een andere mogelijkheid is andere (in het dossier betrokkene) hulpverleningsinstanties en meestal doen ze als laatste hoop beroep op de JSPD. Bij het deeltijdse onderwijs was in het verleden de afspraak dat de school zelf contact opnam met de politie en niet het VCLB personeel. Dit zijn afspraken die onderling gemaakt worden.

Soms wordt er te veel verwacht van de JSPD, vertelde de medewerkster. Deze dienst kan ook niet altijd overal een oplossing voor vinden. Bijvoorbeeld, het VCLB had in het verleden een vermoeden van misbruik bij een jong meisje. Dat was een gedeelde verantwoordelijkheid tussen het VCLB en politie want er werd een melding gedaan bij de politie, en het VCLB had ook bezorgdheden. Uiteindelijk loste het meisje niets van informatie dus kon er niets mee gedaan worden door het VCLB personeel, maar ook niet door de JSPD natuurlijk. Wel vond de CLB medewerkster dat de JSPD in dergelijke gevallen meer feedback zou kunnen geven aan hen, over de stand van zaken in het dossier. Dit omdat het meer duidelijkheid schept voor hen, maar ook naar de leerling toe. Ook de leerling zou graag op de hoogte gehouden worden van hetgeen aan het gebeuren is.

Een ander belangrijk punt wat niet vergeten mag worden is dat er nog steeds een soort taboe hangt rond het hele politionele gedeelte bij de burger. Zo hebben ouders nog heel vaak de angst dat wanneer er binnen het gezin problemen zijn en het VCLB een hulpverleningstraject opstart met de kinderen en de politie hierin betreft, dat de kinderen geplaatst zullen worden. Ergens hebben ze hier natuurlijk een punt want de vaststellingen die de politie doet kunnen hier een startpunt in zijn. Maar de medewerkers binnen het VCLB weten natuurlijk dat dit niet zo snel het geval zal zijn en dat de JSPD ook liever kinderen niet uit hun vertrouwde omgeving weghalen dan wel.

Op de vraag of het handig zou zijn om één specifieke medewerker binnen de Politie te mandateren tot beroepsgeheim kon de medewerkster moeilijk antwoord geven. Ergens zou dit wel handig zijn volgens haar, maar hier heeft ze nog nooit echt bij stil gestaan. Als alleen de Maatschappelijk Assistent binnen de politie beroepsgeheim zou krijgen zou deze zijn werk niet meer kunnen doen. Wel zou het een optie zijn om dan het beroepsgeheim te verlengen tussen de Maatschappelijk Assistent, de hulpverlening en het Parket. Maar langs de andere kant kan er soms omwille van het beroepsgeheim niets gedaan worden met de verkregen informatie. Hier zijn natuurlijk wel uitzonderingen op maar dat bemoeilijkt het werken voor de Maatschappelijk Assistent dan wel. Er moet ook nog gewerkt kunnen worden en ze betwijfelt of dit in dergelijke situaties nog mogelijk is voor diegene die gemandateerd zou worden tot het hebben van beroepsgeheim. Het is voor de JSPD moeilijk om te werken door gebrek aan vertrouwen maar of het door deze aanpassing werkbaarder zou worden? Als diegene met beroepsgeheim, het te strikt toepassen kan er ook niet meer gewerkt worden.

Het is heel belangrijk naar leerlingen toe dat zij weten dat niet alles gedeeld mag worden met de school, ouders, politie... Dat ze bij het VCLB bepaalde zaken kunnen vertellen in vertrouwen. Maar dergelijke zaken zijn niet altijd in orde en dan weten de leerlingen ook dat daar iets mee gedaan gaat moeten worden. Het beroepsgeheim dat de VCLB medewerkers kunnen bieden geldt ook maar tot op bepaalde hoogte en dat weten de leerlingen ook. Dat

vermeldt de medewerkster ook altijd in het begin van het contact met de leerling. Soms geraken de medewerkers gewoon in heel bizarre situaties verstrengeld en de medewerkster vindt dat dan ook niet zo stroef mag omgegaan worden met het beroepsgeheim. Iedereen worstelt met het beroepsgeheim. Dus het is niet duidelijk voor de medewerkster of een gemandateerde tot beroepsgeheim binnen de politie, de informatie uitwisseling zou vergemakkelijken. Zelf heeft ze er nog geen moeilijkheden rond ervaren. Er wordt wel gezegd dat er geen informatie gegeven mag worden maar de casussen waar de medewerkster mee werkte, werden altijd heel open besproken. Dit is ook een stuk de vertrouwensband die de medewerkster reeds opbouwde met de medewerkers binnen de dienst jeugd en sociaal.

Ook is het heel belangrijk dat de JSPD aangeeft wat ze met de verkregen informatie gaan doen. Maar dat is dan weer heel moeilijk om dat specifiek te benoemen want vaak is het afhankelijk van de informatie die gegeven wordt en wat ermee gedaan gaat worden. Moet er ingegrepen worden of niet? De beslissing wat ermee gedaan wordt, wordt vaak ook niet enkel genomen door de medewerkers binnen de politiedienst.

De directie van het VCLB heeft een heel korte mening over informatie uitwisseling met politie, politie= neen! De medewerkster zelf denkt dat het belangrijk is om zorgen te delen wanneer de politiedienst en het VCLB deze beiden hebben over een leerling. Beide diensten willen namelijk het beste voor hun cliënt. Beide instanties zitten in dezelfde situatie en als ze elkaar onderling dan kunnen ondersteunen door hun bezorgdheden te uiten ziet de medewerkster hier geen kwaad in. Het hangt natuurlijk van de situatie af maar de conclusie van het hele verhaal is dat de VCLB medewerkster altijd het beste voor het kind wil. Sinds de inwerkingtrede van het decreet IJH is voor de medewerkster qua manier van werken niets veranderd. Het beroepsgeheim is wel uitdrukkelijker verwoord t.o.v. het VCLB personeel, maar de manier van werken en uitvoeren blijft voor haar gewoon hetzelfde. De waarheid in de hulpverleningssector (o.a. op het vlak van het beroepsgeheim) bestaat niet, het is heel persoonsgebonden allemaal, vertelde de medewerkster.

3.4 Interview CAW¹²

De medewerker die de vragen van het interview beantwoordde, werkt gedeeltelijk in het crisismeldpunt -18 (= een afdeling van het CAW) en gedeeltelijk in het onthaal van partnergeweld. Binnen het crisismeldpunt kan een politieagent of eender welke medewerker binnen de politie een minderjarige die een crisis beleefd, aanmelden. Met een crisis bedoelt men een pedagogische crisis. De medewerkers van het crisismeldpunt kunnen dan gesprekken opstarten om terug rust te creëren in de leefsituatie van de minderjarige. De medewerkers gaan in dergelijke situaties dus heel snel aan huis of kunnen eventueel ook voor opvang zorgen, voor de minderjarige wanneer het thuis echt niet meer gaat. De plaats van het crisismeldpunt -18 ligt eigenlijk buiten de brede instap maar behoort wel tot de integrale jeugdhulp (Zie afbeelding 2.1).

Het crisismeldpunt -18 heeft regelmatig contact met politiediensten. Elke provincie heeft een crisismeldpunt waarop iedere hulp- of dienstverlener beroep kan doen indien er zich een crisis

¹²CAW, Medewerker (Anoniem), Mondelinge mededeling. Interview, 6 mei 2015.

voordoet bij een minderjarige. Het crisismeldpunt werkt ook met een 24 op 24 uur permanentie, zodat ze elk moment van de dag beschikbaar zijn voor dergelijke crisissituaties. Politiediensten die contact opnemen met het crisismeldpunt, kunnen zelf minderjarigen aanmelden bij deze dienst. Wanneer ouders of kinderen zelf contact opnemen met het crisismeldpunt -18 kunnen de medewerkers hier in principe niet zoveel mee. Het contact van een politiemedewerker is veel krachtiger en duidt dus ook op echte noodzaak. Aanmeldingen door politie is in tegenstelling tot bij de brede instap, bij een crisismeldpunt -18 dus wel mogelijk. Bij een crisismeldpunt moet er namelijk ook niet doormiddel van een document aangemeld worden.

Er is een groot verschil wanneer een medewerker van een CLB of een medewerker van een politiedienst contact opneemt met het crisismeldpunt. Dit omdat een crisismeldpunt een korte interventie doet, waarna een CLB dit in sommige gevallen verder gaat moeten opvolgen. Een politiedienst zal dit niet opvolgen, toch niet in dergelijke mate. Een sociale dienst soms wel maar ook niet in alle gevallen. Een politieagent kan dit ook opvolgen maar dan zou het al eerder vanuit persoonlijke loyaliteiten zijn. De dienst crisismeldpunt -18 heeft die opvolging van andere instanties achteraf wel nodig.

Het crisismeldpunt heeft drie modules waarmee zij werken. De eerste module is crisisinterventie. Deze interventie houdt in dat de medewerkers aan huis gaan om echt concrete afspraken te maken binnen het gezin van de minderjarige en dit gedurende drie tot maximum vijf dagen. Na die vijf dagen zijn de medewerkers er niet meer en dan wordt het CGG, CLB of andere hulpverleningsinstantie heel belangrijk om het vast te houden. Als de crisismeldpunt medewerkers weten dat deze instanties nog betrokken zijn en de ouders en minderjarige hierop kunnen terugvallen, betekent dit heel veel voor hun. De tweede module is een crisisbegeleiding. Dan wordt vier weken pedagogisch aan de slag gegaan door een partner van het crisismeldpunt. Crisisopvang is de derde module. Waar dat zeven dagen, maximum verlengd met nog eens zeven dagen opvang geboden kan worden, maar steeds met de vraag van: hoe kan die minderjarige terug naar huis? Lukt dat niet, dan is er wel nog een mogelijkheid tot opvang. Bij het crisismeldpunt kunnen ook OCJ en sociale dienst jeugdrechtbanken aanmelden. Het crisismeldpunt staat eigenlijk los van de brede instap maar vaak zijn de dossiers die de politie bij ons aanmeld cliënten die de brede instap nog niet kennen en dan kunnen wij in drie dagen wel vraag verduidelijken en doorverwijzen naar de brede instap.

Het onthaal partnergeweld, is meer betrokken bij het CAW en dat is wel onderverdeeld in de brede instap. CAW is een eerste aanspreekpunt voor mensen die hulp nodig hebben op eender welk domein. Zij hebben de taak om voornamelijk de kansarmen hulp te bieden. Wanneer het geen kansarmen betreft, moeten de medewerkers doorverwijzen naar privé praktijken. Het CAW heeft een enorm breed kader. Dat gaat van integraal welzijnswerk (dienst), die zich focussen op alle problemen. Bijvoorbeeld: financiële problemen, dag invulling, emotionele moeilijkheden... Deze dienst gaat het hele plaatje onderzoeken en zorgt dat alles terug op de rails geraakt. Tot de afdeling rond relatie en welzijn, die gaat meer therapeutisch aan de slag. Naast deze twee voorbeelden bestaan er nog heel veel andere diensten en afdelingen in het CAW. Slachtofferhulp is daar ook een voorbeeld van. Naar deze afdelingen/diensten binnen het CAW gaat de politiedienst eerder doorverwijzen, aanmelden is enkel mogelijk bij het crisismeldpunt -18.

Het is wel heel belangrijk volgens de bevroegde medewerker van het crisismeldpunt, dat de doorverwijzing zo warm mogelijk verloopt naar het CAW. Wanneer een politiedienst niet zeker is of een cliënt daadwerkelijk naar een dienst waar hij naar doorverwezen werd gaat gaan, dan kan een telefoontje hier heel veel in betekenen. Dat hoeft de aanmelding dan niet te zijn, maar je kan dan wel met de cliënt afspreken dat er reeds contact opgenomen is en hij een specifiek persoon kan aanspreken. Iedereen die belt, chat of gewoon binnen wandelt bij het CAW moet onthaalt kunnen worden. Het moet een stuk verantwoordelijkheid van de cliënt zelf zijn, maar zeker bij de cliënten waarbij een vermoeden is dat die de kracht niet meer hebben om er zelfstandig te geraken, is die warme doorverwijzing wel belangrijk. Daarvoor is het ook heel belangrijk voor bepaalde diensten om goed te weten wat het CAW kan aanbieden en hoe ze kunnen doorverwijzen naar het CAW.

De medewerker gaf aan dat zij soms vast zitten met vragen van het Parket. Soms adviseert het Parket om toch opvang te zoeken voor een minderjarige, alhoewel mama en papa hier niet mee akkoord gaan. Maar het crisismeldpunt is een dienst die binnen de vrijwilligheid werkt en niet het ouderlijk gezag over gaat nemen. Parket kan dat wel vragen maar wanneer de ouder het kind dan wil ophalen en er geen gerechtelijke papieren zijn, kunnen ze de ouder dit recht niet ontzeggen. De medewerker gaf aan, te weten dat er een enorme weerstand vanuit politie is om tegen het Parket in te gaan.

De CAW medewerker denkt dat overleg met de cliënt zelf over de informatie uitwisseling met politiediensten, maar ook met de betrokken instanties heel belangrijk is. Met overleg bij instanties bedoelt hij consult vragen (wat kunnen we als instantie doen). Het is belangrijk binnen politiediensten om daarvoor open te staan. Bespreek de casussen, over wat er mogelijk is, wat de dienst nog kan doen... Ook in het CAW zelf gebeurt dit nog te weinig met de politiedienst jeugd en sociaal omdat er de schrik is dat er onmiddellijk iets mee gedaan gaat worden.

Sinds het decreet is er voor de dienst jeugd en sociaal een groot verschil qua doorverwijzen. Eerst was er enkel contact nodig met het Comité bijzonder jeugdzorg en nu zijn er verschillende diensten waar contact mee opgenomen moet worden. Dit werkt de vertrouwensband natuurlijk niet in de hand. Hoe de diensten onderling gekend zijn, hoe beter dat overleg ook gaat.

Het crisismeldpunt is dus echt wel een aanspreekpunt voor de politie en het CAW is een aanspreekpunt voor iedereen. Een JAC valt daar ook onder, dit is een aanspreekpunt voor alle minderjarigen. Er zijn ook nog officiële wegen in het contact met de politiediensten. Slachtofferhulp, onthaalpunt partnergeweld... hebben officiële wegen om contact te leggen met de politiediensten. Er komt naar aanleiding van een PV een fax binnen met enkel naam en adres. Inhoudelijk wordt daar niets in vrij gegeven. Deze diensten van het CAW nemen dan zelf contact op met de cliënt. Binnen de dienst partnergeweld wordt er dan wel een fax terug gestuurd, waarin staat of deze persoon op de eerste contactnamen is verschenen en na zeven à acht keren sturen ze dan nogmaals een fax met de mededeling "heeft zijn traject voltooid", "voltooid" of "wordt doorverwezen naar".

Een dienst slachtofferhulp neemt wel vaker contact op met een politiedienst maar dat is dan ook niet om inhoudelijke informatie uit te wisselen. Het contact dat de dienst partnergeweld heeft met de politie is afgebakend en niet inhoudelijk. Binnen een crisismeldpunt wordt wel vaker inhoudelijk overlegt met politiediensten omdat er vanuit politie een vraag gesteld wordt naar de

dienst crisismeldpunt toe dus ze moeten wel verhaal doen. Het crisismeldpunt voert ook een heel uitgedreven bevraging uit naar de aanmelder toe over, wat is er al gebeurd, wat doet jullie dienst op dit moment, wat kunnen jullie nog betekenen, is er al gekeken naar andere hulpverlening en wat kan die nog betekenen op dit moment? Daar merkt de bevroegde medewerker wel in dat een contact met een medewerker van de politiedienst jeugd en sociaal makkelijker verloopt dan met een politieagent. Dat zijn natuurlijk ook andere functies. Vaak is het wel zo dat politieagenten die contact opnemen met een crisismeldpunt, verwachten dat er binnen het uur een oplossing is voor de minderjarige. Terwijl het crisismeldpunt regelmatig nog advies geeft om nog andere oplossingen te vinden. Wanneer het echt nodig is zullen ze opvang regelen maar niet wanneer er nog andere mogelijkheden openstaan. Dit zorgt soms wel voor frustraties bij politieagenten. De bevroegde medewerker begrijpt die frustratie wel want de agent wil een oplossing en de medewerkers van het crisismeldpunt komen dan eert nog met 101 vragen af. Maar heel vaak kunnen de crisismeldpunt medewerkers gewoon door advies te geven al heel veel betekenen. Dat is een heel moeilijk afweging om te maken, wanneer gaat het crisismeldpunt echt mee in de boot stappen en wanneer is het beter om een andere oplossing te zoeken dan crisisopvang? Een goed overleg is heel belangrijk. Informatie uitwisseling met de politie is dus voor het crisismeldpunt heel belangrijk, om hun taken te kunnen uitvoeren. Binnen de CAW afdelingen is de afbakening van het contact heel belangrijk.

Een crisismeldpunt krijgt meestal de nodige en nuttige informatie wel van de politiedienst jeugd en sociaal. Alhoewel ze in contact met politieagenten hier vaker achteraan moeten gaan. Wel wordt dit contact altijd besproken met de cliënt. Er is natuurlijk ook een verschil tussen “nice to know and need to know”. Uiteindelijk heeft iedere hulpverlener meldingsplicht. Het beroepsgeheim is ook niet ongelimiteerd. Wanneer een situatie met een cliënt echt buiten de grenzen loopt, moet ook de hulpverlener hier verdere stappen in zetten. Ook de hulpverlener hoort situaties, waarin er echt gevaar dreigt voor de minderjarige te melden.

Er is een belangrijk verschil tussen politie en de politiedienst jeugd en sociaal. Dit is vaak niet duidelijk aangegeven volgens de bevroegde medewerker van het CAW en dus ook niet duidelijk voor cliënten. Ook is het jammer dat de samenwerking vaak afhangt van de persoon die je aan de lijn krijgt. Niet iedere medewerker binnen eender welke dienst, werkt even goed mee. Een ander punt wat binnen de integrale jeugdhulp misschien beter uitgeklaard had moeten worden zijn inderdaad de takenpakket van de verschillende instanties. De onderlinge visies zouden gelijkgesteld moeten worden.

3.4.1 Kind en Gezin (K&G)¹³

Zoals reeds eerder vermeld in deel drie van mijn eindwerk, hadden de medewerkers van Kind en Gezin niet de mogelijkheid om mijn vragen uitgebreid te beantwoorden. Dit omwille van een te hoge werkdruk binnen hun instantie. Ik mailde hen de algemene vragenlijst die ik ook in de andere instanties bevroeg door, waarop ik de volgende informatie als respons mocht ontvangen: Binnen Kind en Gezin mag er vanuit gegaan worden dat er helemaal geen samenwerking is met politie en daardoor ook geen informatie uitwisseling tussen deze diensten zal plaatsvinden. Kind en Gezin is een vrijblijvende dienstverlening. Gezien het beroepsgeheim

¹³K&G, Medewerkster (Anoniem)., Telefonische mededeling. Telefoon, 21 april 2015.

zal er nooit met politiediensten contact opgenomen worden omtrent gezinnen. Indien politie contact opneemt met Kind en Gezin omtrent gezinnen, zijn de medewerkers binnen Kind en Gezin ook gebonden aan hun beroepsgeheim en mag er nooit informatie gedeeld worden met politie.

3.5 Conclusies en aanbevelingen

Uit deze interviews zijn verschillende conclusies te trekken. Het viel op dat de meningen van de verschillende medewerkers die geïnterviewd werden, enorm verschilden over de informatie uitwisseling en samenwerking met de politie in het algemeen en de politiedienst jeugd en sociaal. De geïnterviewde gaven verschillende malen aanbevelingen op o.a. de werking van de IJH, de informatie uitwisseling tussen hulpverlening en politie, het nieuwe decreet IJH, de onderlinge visies over de verschillende hulpverleningsinstanties... die ik hieronder, samen met mijn eigen aanbevelingen zal opsommen.

3.5.1 Conclusies

Deze interviews toonden aan dat er in de concrete samenwerking tussen politie en hulpverleningsinstanties wederzijdse moeilijkheden zijn die zich vaak situeren op het vlak van informatie uitwisseling. Veel hulpverleners zijn voorzichtig in het samenwerken met politie. Ze willen vooral de bekomen vertrouwensrelatie met jongeren en hun gezinnen niet op de helling plaatsen. Voornamelijk het GO-CLB, maar ook de andere bevraagde instanties gaven dit uitdrukkelijk aan tijdens hun interview. Zowel hulpverleners als medewerkers binnen de politie hebben de vrees dat een doorverwijzing naar of het delen van cruciale informatie met de politie een breuk betekent in de opgebouwde vertrouwensrelatie. Voor de politie komt de vraag op de voorgrond hoe een vertrouwensrelatie zich verhoudt tot de doelstellingen van de politie en de daarmee verbonden meldingsplicht. Medewerkers binnen de politie maken een afweging wanneer een probleem zo problematisch is dat er dient te worden tussengekomen door het sociaal werk.

Zo moeten medewerkers binnen de politie zoeken naar een geschikte organisatie of in contact komen met mensen die zelfstandig geen plaats vinden in de hulpverlening. Er zijn bepaalde hulpverleningsinstanties die voor politie medewerkers van groot belang zijn. In het voorgaande interview geeft de JSPD aan dat voornamelijk CLB en het VK belangrijke hulpverleningsinstanties zijn binnen hun dienst.

Volgens de hulpverlening stopt de taak van de politie op het moment dat het dossier doorverwezen is. Het vaststellen van de feiten, het tot rust brengen van de situatie en het eventueel doorverwijzen worden dan als de belangrijkste opdrachten van de politie gezien. Een andere opvatting is, dat politie en hulpverlening samen verantwoordelijkheid moeten opnemen. Hier kon de medewerkster van het VCLB zich wel in vinden. Dit kan echter wel voor problemen zorgen omwille van de verschillende doelstellingen die de instanties nastreven. Echter zijn er ook elementen die een vlotte samenwerking bevorderen. Het netwerk/de relatie die hulpverleners en politie medewerkers onderling opbouwen spelen daar een belangrijke rol in.

Veelal krijgt een positieve samenwerking pas vorm na verloop van tijd en op basis van persoonlijk contact, conflict en dialoog.

Wanneer er vertrouwen is in elkaars werk of er goede afspraken of procedures zijn, verloopt de samenwerking ook goed. Er is weinig kennis bij politie en hulpverlening over elkaars praktijken, grenzen en mogelijkheden waardoor er onduidelijkheid bestaat onderling. De geïnterviewde hulpverleners gaven aan te vrezen dat de politie sanctionerend zou optreden of de situatie zou verergeren. De bevrageden van de JSPD gaven aan dat er op vele gebieden onbegrip is voor de hulpverlening. Hiermee duidde men op de traagheid van de hulpverlening maar ook op het onbegrip voor situaties die niet aanvaard worden door de hulpverleningsinstanties. Als gevolg is er weinig of geen communicatie doordat er verkeerde verwachtingen en percepties bestaan.

Vaak wordt er van politie medewerkers verwacht dat ze kort op de bal spelen en oplossingen aanreiken wanneer ze het laatste redmiddel zijn. De JSPD geeft aan dat de hulpverlening dit niet van hen kan verwachten wanneer ze eerst weigeren informatie te delen met de JSPD. Het lange wachten om situaties of informatie door te geven, leidt er soms ook toe dat de situaties escaleren.

Er is een wederzijds onbegrip over waarom informatie al dan niet kan gedeeld zou worden. Welke informatie kan of moet gedeeld worden? De CAW medewerker gaf aan dat er een groot verschil is tussen “nice to know” en “need to know”. Wanneer de opvatting wordt gehanteerd dat er aan eenzelfde doelstelling wordt gewerkt, kan alle informatie gedeeld worden. Zo vertelde de VCLB medewerkster dat zowel politie als hulpverlening het beste voor de leerling wil dus dat samenwerking tussen beiden hierdoor enkel bevorderend kan werken voor de cliënt. Wel waren alle geïnterviewden het er over eens dat de cliënt op de hoogte moest zijn van het overleg tussen hulpverleningsinstanties en politie. Maar als de opvatting is dat politie en sociaal werk aan verschillende doelstellingen werken, wordt er meer voorzichtigheid gehanteerd in het delen van informatie.

Uit de interviews bleek dat sommige samenwerkingsverbanden een goed evenwicht leken te vinden tussen het delen van informatie zonder inhoudelijke elementen werkelijk mee te geven. Zo bleek ook dat het CAW en de politie er een goede, structurele samenwerking op nahouden. Doordat o.a. het Onthaalpunt partnergeweld en slachtofferhulp binnen het CAW, de nodige informatie doorgeven aan de JSPD. Zo geven zij de nodige feedback over het al dan niet aanmelden van de cliënt (doorverwezen door de JSPD). Zo heeft de JSPD dus nog enig zicht op het verdere verloop van de hulpverlening.

3.5.2 Aanbevelingen

In de praktijk blijkt dat ondanks politie en hulpverlening onderscheiden doelen nastreven, deze doelen toch niet te onderscheiden zijn van elkaar. Toch blijkt samenwerken en informatie uitwisseling een moeilijk gegeven te zijn. Dit is zo omdat ondanks de invoering van het nieuwe decreet IJH, duidelijke richtlijnen ontbreken. Hieronder noem ik enkele aanbevelingen op die door mijzelf en de geïnterviewden aangehaald werden.

Tijdens de interviews werd echter door verschillende medewerkers binnen de hulpverlening maar ook binnen de JSPD aangegeven dat en nog heel wat hulpverleners zijn met te weinig kennis over de specifieke werking van de politie. Ook gaven ze aan dat bij de politiemedewerkers meer kennis over verschillende hulpverleningsinstanties zinvol is. Persoonlijke contacten die leiden tot meer kennis van en begrip voor elkaars werk dragen bij tot een positievere samenwerking.

Een andere aanbeveling die door de CAW medewerker gegeven werd is dat overleg en dialoog ook heel belangrijk is tussen hulpverlening en politie. Indien er onduidelijkheid ontstaat rond situaties van cliënten, kunnen beide instanties best consult vragen aan elkaar om zo in onderling overleg tot een oplossing te komen. De CAW medewerker maar ook de andere geïnterviewden vonden het heel belangrijk te weten voor welke doeleinden de politieambtenaar, de opgevraagde informatie gaat gebruiken. Het lang wachten om situaties of informatie door te geven, leidt er soms toe dat de situaties escaleren. De politiedienst jeugd en sociaal gaf aan dat hulpverleningsinstanties die geen informatie uitwisselen met hen, soms wel verwachten dat de politie inspringt wanneer een situatie uit de hand loopt. Wanneer een politiedienst geen informatie heeft kunnen zij op zulke momenten echter ook heel weinig doen. Soms is het dus beter voor hulpverleningsinstanties om de nodige informatie vroeger te melden aan de politie om escalaties te voorkomen.

Hulpverleningsinstanties verwachten meer transparantie van het politieel optreden. Dit voornamelijk indien het over dossiers gaat waar de hulpverlening ook een aandeel in heeft. Ook transparantie naar de cliënt toe over informatie uitwisseling tussen hulpverleningsinstanties en politie, is zeer belangrijk volgens de geïnterviewde medewerkers.

De belangrijkste aanbeveling die ik uit de verschillende interviews kon halen is “overleg”. Hoe meer de verschillende diensten onderling overleggen en bespreken, hoe groter die vertrouwensband naar elkaar toe wordt en hoe meer informatie er uitgewisseld zal worden. De striktheid in het toepassen van het beroepsgeheim is namelijk heel erg persoonsgebonden. Het is echter ook in hele grote mate afhankelijk van de vertrouwensband die de verschillende instanties onderling opbouwden. Voor deze vertrouwensband te ontwikkelen is er interesse voor elkaars werk en kennis over elkaars werk nodig.

Duidelijkheid lijkt dus een belangrijk punt te zijn. Zowel hulpverlening als politie zitten “getrokken” tussen maatschappelijke en individuele verwachtingen. Goede afspraken over welke informatie kan gedeeld worden en wat daar precies mee gedaan gaat worden, zijn dan ook bepalend voor een vlotte samenwerking.

Deel vier: Kritische kijk

De afgelopen maanden kreeg ik de tijd om het eindwerkonderwerp dat ik koos, in samenspraak met mijn stagementor, te bestuderen, onderzoeken en uit te werken tot een geheel. Het laatste deel van mijn eindwerk bevat mijn kritische kijk op dit onderzoek. Ik zal in deel vier mijn gemaakte keuzes om tot dit eindwerk te komen, verklaren. Hierbij zal ik aangeven welke keuzes ik trots op ben en wat ik beter anders had kunnen aanpakken.

1 De stagedienst, -plaats en –sector

Deel één van mijn eindwerk is een uitgebreide situering van de geïntegreerde politie, die gevormd wordt door de federale en lokale politie. Ik ga dieper in op de verschillende politiediensten met de nadruk op de JSPD, waar ik gedurende veertien weken met veel plezier stage liep. Tijdens mijn stage mocht ik vaststellen dat er binnen de JSPD een goede sfeer en samenwerking heerst. Hoewel de JSPD een belangrijke rol heeft t.a.v. hulpverlening, verloopt de samenwerking en informatie uitwisseling met hulpverleningsinstanties stroef. Zoals reeds eerder vermeldt, doen er zich in deze samenwerking voornamelijk moeilijkheden voor over het doel van de verschillende beroepen, de taakverdeling en het beroepsgeheim.

Tijdens mijn stage merkte ik zelf op dat ook ik regelmatig in aanmerking kwam met de problematiek die ik bestudeer in mijn eindwerk. Niet enkel omdat deze problematiek, sinds de invoering van het nieuwe decreet integrale jeugdhulp, heel erg leeft binnen de JSPD. Maar ook omdat ik hier zelf mee in aanraking kwam tijdens teamvergaderingen, overleggen met hulpverleningsinstanties (over dossiers), situaties waar ik als stagiaire in betrokken geraakte, opdrachten die ik tijdens mijn stage uitvoerde en nog zoveel meer. Ook bemerkte ik tijdens mijn stage de lange proceduretijden in bepaalde situaties. Dergelijke voorvallen zijn niet altijd even duidelijk voor andere betrokkenen, o.a. hulpverleners. Meestal begrijpt de buitenwereld de procedures en het nut van de lange duur ervan niet. Dit is een mogelijke verklaring waarom hulpverleningsinstanties soms het vertrouwen in politiediensten verliezen en dat mag natuurlijk niet de bedoeling zijn.

Over het algemeen kan ik stellen dat de dienst jeugd, sociaal en slachtofferhulp van de politie Maasland uitvoerig de tijd neemt om de eerste opvang aan cliënten te bieden. De dienst jeugd en sociaal bestaat uit een geëngageerd en meevoelend team. Dit heb ik dagelijks kunnen ervaren gedurende veertien weken. Ze proberen informatie te krijgen over de cliënt, van betrokken hulpverleningsinstanties (bv. CLB) en andere derden (bv. school). Dit doen ze om een juiste inschatting te kunnen maken over welke hulp en eventuele doorverwijzing nodig is voor de cliënt. Indien deze informatie niet verkregen wordt, kan de jeugd en sociaal politiedienst dus moeilijk een juiste inschatting maken, wat nadelig werkt naar het hulpverleningstraject van de cliënt toe.

Ik persoonlijk vind het principe van “een contact name met” en opvolging door de JSPD, heel waardevol. Tijdens mijn stage kwam ik tot de conclusie dat de meeste personen met een hulpvraag die zich aanmelden bij de jeugd en sociale politiedienst, zelf hun weg niet vinden in de hulpverlening. Veel hulpvragers vinden de kracht niet om zelfstandig de stap te zetten naar een hulpverleningsinstantie. Wanneer de JSPD een cliënt doorverwijst, kan een telefonische

contact tussen een medewerker binnen jeugd en sociaal en een medewerker binnen de doorverwezen hulpverleningsinstantie, het verschil uitmaken voor de cliënt om deze stap toch te nemen. Het kan voor de cliënt net dat duwtje in de rug zijn om toch de stap naar de hulpverlening te maken.

Tijdens mijn stage maakte ik uitgebreid kennis met de complexe materie rond de integrale jeugdhulp. Ook tijdens de interviews werd door de geïnterviewden aangegeven dat er heel wat regelgevingen en documenten bij kwamen na de invoer van het decreet integrale jeugdhulp. Dit brengt niet enkel voor de medewerkers binnen de JSPD en de hulpverleners binnen de brede instap, onduidelijkheid met zich mee. Ook voor de cliënten zelf is het er niet eenvoudiger op geworden. Dit was naar mijn mening wel de bedoeling van het decreet IJH. De toegang zou overzichtelijker moeten zijn voor o.a. hulpverlening ,politie, burger...

Het feit dat de integrale jeugdhulp veel administratie vergt en uit veel diensten en afdelingen bestaat, maakt ook dat het soms vrij lang duurt eer bepaalde zaken door de administratieve molen op de juiste plaats in de hulpverlening geraken. Lange wachtlijsten maken de stap naar de hulpverlening dus niet gemakkelijker voor de burger. Het is vaak moeilijk om te weten op welke dienst hij/zij moet zijn voor een bepaalde vraag. Hierin heeft de JSPD dus een belangrijke doorverwijsfunctie die d.m.v. een betere informatie uitwisseling, beter realiseerbaar zou zijn.

Ik hoop dat d.m.v. het uitwerken van dit eindwerk ik een bijdrage heb geleverd aan een verduidelijking (vanuit verschillende visies) rond de problematiek en een eventuele oplossing/verbetering in de hand heb kunnen werken, voor mijn stageplaats en de hulpverleningsinstanties binnen de integrale jeugdhulp.

2 Het eindwerk

Mijn eindwerkonderwerp kwam tot stand na overleg met mijn stagementor en de rest van het team binnen de politiedienst jeugd en sociaal. Het is dan ook belangrijk om te vermelden dat mijn eindwerk belangrijk is voor de dienst jeugd en sociaal van politiezone Maasland, de politieambtenaren en Maatschappelijk Assistent binnen de JSPD, die gedurende de uitvoering van hun werk regelmatig in contact komen met de verschillende diensten binnen de brede instap van de integrale jeugdhulp en dus ook met deze problematiek.

De centrale vraag doorheen dit eindwerk luidt: 'Hoe verloopt de informatie uitwisseling tussen politiediensten en de verschillende organisaties binnen de brede instap, sinds de invoering van het nieuwe decreet integrale jeugdhulp?' Door interviews af te leggen bij de JSPD en de verschillende hulpverleningsinstanties binnen de brede instap van de integrale jeugdhulp, heb ik hier zeker antwoord op gekregen. Bij het verzamelen van de nodige informatie om het theoretisch gedeelte te schrijven, kon ik terugvallen op de nodige documentatie die mij op de stageplaats aangereikt werd. Daarnaast zocht ik zelf ook naar de nodige informatie en documentatie rond dit thema. Deze informatie vond ik voornamelijk terug op het Internet omwille van het feit dat de invoering van het nieuwe decreet IJH, pas in maart 2014 plaatsvond en hier dus nog niet veel boeken over uitgegeven zijn.

Aan het einde van mijn praktisch onderzoek moest ik conclusies trekken uit de verkregen informatie. Dit vond ik niet zo gemakkelijk omwille van het feit dat de verkregen informatie natuurlijk geen heel uitgebreide weergave is. Zoals reeds eerder vermeld, interviewde ik binnen elke hulpverleningsinstantie maar één medewerker. De antwoorden van deze bevroegde medewerkers, gelden dan ook enkel en alleen voor deze medewerkers. Wanneer ik iemand anders bevroegd zou hebben, kon de uitkomst van het interview heel anders uitgeslagen zijn.

De verschillende aanbevelingen die ik schreef waren afkomstig van mezelf, maar ook van de geïnterviewde medewerkers. Ik vond niet dat ik het recht had om enkel mijn eigen aanbevelingen neer te schrijven in dit eindwerk, omdat ik zelf (buiten mijn stage ervaring) nog niet werkzaam ben in het werkveld en dus nog niet genoeg ervaring heb kunnen opdoen rond deze problematiek.

De gewijzigde positie van zowel politie als hulpverlening leidt tot een toegenomen nood aan samenwerking. Omwille van deze reden is dit eindwerkonderzoek dus ook van groot belang, niet enkel voor politie maar ook voor de hulpverlening. Wanneer het thema maatschappelijk breder bekend geraakt, kan dit bijdragen tot een grotere sensibilisering van de problematiek. In dit eindwerk wou ik dan ook aantonen dat het probleem rond informatie uitwisseling toch wel binnen alle (hulpverlenings-)instanties leeft en dus niet enkel binnen de politiedienst jeugd en sociaal. Wanneer dit algemeen bekend geraakt, kan er dus samen met politieambtenaren, hulpverleners, oprichters van de integrale jeugdhulp maar ook andere derden opzoek gegaan worden naar gepaste methodieken en technieken om rond deze problematiek aan de slag te gaan.

Ik wou aantonen dat de politie effectief een belangrijke toegangspoort is tot de hulpverlening. De sterke eerstelijnsfunctie maakt dat de politie in aanraking komt met diverse sociale problemen en deze toch niet steeds kan opvolgen. De politie en de hulpverlening delen een sterke focus op sociale problemen. Het betekent dat er sterk wordt gekeken naar het individu en zijn nabije omgeving. In deze directe context is de vertrouwensrelatie van groot belang voor de hulpverleningsinstanties, maar ook voor een aantal meer socialere functies binnen de politie.

Tegelijk is er een belangrijk verschil tussen hoe politiemensen en hulpverleners concrete situaties in deze directe context lezen. Waar politie vaak opzoek gaat naar waarheid, gaan hulpverleners meer opzoek naar betekenis. Met als gevolg dat de onderlinge ontmoeting tussen politie en hulpverlening vaak moeilijker verloopt.

Politie en hulpverlening streven onderscheiden doelstellingen na. Toch toont dit onderzoek aan dat politie en hulpverlening ook beide doelstellingen nastreven die raakvlakken hebben met elkaar. Door gebrek aan kennis over elkaars werk en negatieve wederzijdse ervaringen, is er echter nog wederzijds wantrouwen te bespeuren tussen politie en hulpverlening. Uiteraard is het belangrijk om in een goede verstandhouding te kunnen samenwerken. Uit mijn onderzoek bleek ook dat wanneer er een goed en regelmatig contact plaatsvindt tussen politie en hulpverlening, de informatie uitwisseling vlotter verloopt.

Ik vond de verschillende uitkomsten van de interviews, heel opmerkelijk. De verschillende organisaties gaven zo goed als allemaal aan, wel eens in de knoop te zitten met het

beroepsgeheim en de druk hier rond. Ook werd er aangegeven dat het een groot verschil maakt, wanneer die gene die de informatie nodig heeft goed aangeeft waarvoor deze informatie gebruikt gaat worden. uiteraard is er een groot verschil tussen “nice to know” en “need to know” in de onderlinge informatie uitwisseling tussen politie en hulpverleningsinstanties. De afweging tussen “nice to know” en “need to know” zou in elke situatie, door zowel politieambtenaren als hulpverleners gemaakt moeten worden.

3 Mijn persoonlijk traject

Het afbakenen van mijn eindwerkonderwerp was niet gemakkelijk. Het bleek echter al na het uitwerken van mijn structuurplan, dat ik een sterke afbakening zou moeten gaan maken van het onderwerp dat ik koos voor mijn eindwerk. Vandaar dat mijn eindwerk uitwerken ook niet altijd even gemakkelijk was. Ik kon mij enkel beperken tot de essentiële zaken, wat soms wel tot frustraties zorgde tijdens de uitwerking. Ik had graag iets meer ruimte gehad qua pagina's, zodat ik toch wat meer zaken had kunnen opnemen in mijn eindwerk. Uiteraard was dit niet mogelijk dus heb ik heel wat afwegingen moeten maken over welke informatie ik wel en welke in niet zou gaan opnemen in mijn eindwerk. Hieruit blijkt dat mijn theoretisch onderzoek in de praktijk breder toepasbaar is dan de afbakening die ik heb gehanteerd.

Uiteindelijk bleek ook dat het eerst uitwerken van mijn theoretisch kader en later het praktische kader misschien een foute keuze is geweest. Ik had namelijk nogal wat moeilijkheden met het vinden van hulpverleners die bereid waren mee te werken aan mijn praktisch onderzoek. Omwille van die reden heb ik dus ook geen uitgebreid praktisch onderzoek kunnen uitvoeren bij de organisatie “Kind en gezin”. Wel stond Kind en gezin mij telefonisch te woord, deze informatie heb ik dan ook beknopt verwerkt in mijn eindwerk. Een uitgebreid interview was echter niet mogelijk voor de medewerkers binnen Kind en gezin, wegens een te hoge werkdruk. De hulpverleners die wel meewerkte aan mijn praktisch onderzoek, deden dit ook met veel enthousiasme. Bij deze ben ik hen daar ook heel erg dankbaar voor, voor de informatie die ze mij gaven en de tijd die ze vrijmaakten om mij te woord te staan.

Zoals ik al reeds vermeldde, heb ik mijn onderwerp enorm moeten afbakenen. Het was vooraleerst de bedoeling om de samenwerking en informatie uitwisseling met alle sectoren binnen de integrale jeugdhulp te vergelijken. Na het uitgebreid bestuderen van de integrale jeugdhulp, vanaf de invoeren van het nieuwe decreet integrale jeugdhulp. Bleek het echter onmogelijk om alle organisaties binnen de integrale jeugdhulp te gaan bevragen. Daarom besloten we om het eindwerkonderwerp te beperken tot enkel de brede instap binnen de integrale jeugdhulp. Dit besluit werd genomen in samenspraak met mijn stagementor en mijn eindwerkbegeleider.

Het bestuderen van de integrale jeugdhulp was ook geen gemakkelijk gegeven. Ik heb heel wat uren doorgebracht met het bevragen van medewerkers binnen de JSPD, hulpverleners werkzaam binnen de integrale jeugdhulp en leerkrachten van de hogeschool PXL. Ook deed ik heel wat opzoekwerk via het Internet, boeken, brochures, PowerPoint 's, Omzendbrieven binnen de politie... Tijdens mijn stageperiode bij de JSPD kwam ik zelf ook geregeld in contact met de problematiek rond de informatie uitwisseling tussen de JSPD en hulpverleningsinstanties. Wat mij toch wel een eigen kijk en visie mee gaf over dit onderwerp.

Dit (eigen beeld) kwam natuurlijk op bepaalde vlakken ook goed van pas tijdens de uitwerking van mijn eindwerk.

Niet enkel tijdens de uitwerking van mijn eindwerk maar ook later tijdens de uitvoering van mijn beroep als Maatschappelijk Assistent, zal ik nog geregeld in contact komen met deze problematiek. Ik ben dan ook heel blij dat ik de kans heb gehad om dit onderzoek uit te voeren en de verschillende visies rond deze problematiek te ontdekken. Naar later toe zal deze informatie die ik van zowel JSPD als van de hulpverleningsinstanties kreeg, goed van pas komen. Ik ben er dan ook van overtuigd dat ik gedurende mijn carrière als Maatschappelijk Assistent de nodige aandacht zal hebben voor deze problematiek, met in mijn achterhoofd de kennis die ik opdeed tijdens mijn stage en het uitwerken van mijn eindwerk.

Deel vijf: Algemeen besluit

De politiedienst jeugd, sociaal en slachtofferhulp heeft als doel invulling te kunnen geven aan de steeds groter wordende vraag naar sociale politionele tussenkomsten bij familiale en maatschappelijke problemen. Omwille van dit doel komt de JSPD dus regelmatig in contact met hulpverleningsinstanties binnen de integrale jeugdhulp. Informatie uitwisseling tussen politiediensten en hulpverleningsinstanties is dus een onderwerp dat heel erg leeft binnen de politiedienst jeugd en sociaal, voornamelijk sinds de invoer van het nieuwe decreet integrale jeugdhulp. De problematiek is echter groot. Wanneer de onderlinge informatie uitwisseling over een dossier stroef verloopt, loopt het hulpverleningstraject van de betreffende cliënt ook gevaar. Dit omdat doorverwijzing en taakuitvoering voor de JSPD heel erg moeilijk wordt, wanneer zij niet de juiste informatie krijgen i.v.m. de cliënt zijn of haar voorgeschiedenis en problematiek.

In dit eindwerk heb ik geprobeerd een algemeen beeld te schetsen over de problematiek “De wijze van informatie uitwisseling tussen de politiedienst jeugd, sociaal en slachtofferhulp (politie in het algemeen) en de verschillende organisaties binnen de brede instap sinds de invoering van het nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp”. Om in te schatten hoe de hulpverleningsinstanties binnen de brede instap en de JSPD tegenover het probleem rond informatie uitwisseling staan, werd in deel drie opzoek gegaan naar de verschillende antwoorden op deze vraag. Hieruit kan ik besluiten dat er heel wat onduidelijkheden bestaan onder de verschillende hulpverleningsinstanties maar ook bij de politie, over de wijze van informatie uitwisseling onderling en de samenwerking met elkaar.

Regelmatig heeft de politie informatie nodig voor opdrachten vanuit het parket, van hulpverleningsinstanties. Maar ook van hulpverlening naar politie wordt soms informatie opgevraagd i.v.m. dossiers. Alvorens de politie namelijk tot doorverwijzing van een cliënt overgaat, is er meer informatie nodig over de situatie en de noden van de cliënt. Een goede informatie uitwisseling kan immers voor de politieambtenaar een belangrijke motivatie zijn om de cliënt door te verwijzen naar deze hulpverleningsdienst. Wanneer een cliënt reeds gekend is binnen de politie, verwachten hulpverleningsinstanties dat de politie hen hierover inlicht of hen op de hoogte houdt van de stand van zaken binnen het onderzoek. Echter in de praktijk blijkt, dat van beide kanten heel wat weerstand is op het vlak van informatie uitwisseling en samenwerking. Mijn eindwerk toont aan dat dit een actuele problematiek is. Hulpverleningsinstanties verstoppen zich volgens de politie achter hun beroepsgeheim en de politie grijpt volgens de hulpverlening, te snel in wat de situatie enkel verergerd. Deze onderlinge weerstand zorgt voor heel wat problemen en frustraties binnen de jeugd en sociale politiedienst maar ook binnen de hulpverleningsinstanties. Met als gevolg dat dit ook een negatieve weerslag heeft op het hulpverleningstraject naar de cliënt toe.

In mijn literatuurstudie wordt een duidelijk beeld weergegeven van het beroepsgeheim binnen de hulpverlening en de meldingsplicht van de politieambtenaren. Deze twee factoren zijn hoofdzakelijk de oorzaak van de weerstand op het vlak van informatie uitwisseling tussen politie en hulpverlening. Ook geeft de literatuurstudie aan, dat er binnen het decreet integrale jeugdhulp geen duidelijke regeling rond de samenwerking tussen politie en hulpverlening is aangebracht. Waardoor in de meeste hulpverleningsorganisaties de regel “Politie= Neen” wordt gehanteerd. In het onderdeel “Gemandateerde voorzieningen” wordt aangegeven dat de politie

niet bevoegd is om cliënten bij de gemandateerde voorzieningen aan te melden. Informatie uitwisseling kan enkel plaatsvinden tussen politie en gemandateerde voorzieningen indien dit op vraag van de parketmagistraat gebeurt.

In mijn praktijkonderzoek heb ik doormiddel van het afleggen van interviews bij de verschillende hulpverleningsinstanties binnen de brede instap van de integrale jeugdhulp en de jeugd en sociaal politiedienst, geprobeerd een antwoord te vinden op de problematiek rond deze informatie uitwisseling. Echter bleek na verloop van tijd dat er geen eenduidig antwoord te vinden is op dit probleem. De meningen van de bevroegde medewerkers, verschilden enorm. Dit zowel op het vlak van negatieve als positieve feedback, op het onderwerp. Vandaar dat ik mijn algemeen besluit ga beperken tot het geven van conclusies en bedenkingen over samenwerking en informatie uitwisseling tussen de dienst jeugd en sociaal en de verschillende hulpverleningsinstanties.

Uit mijn praktijkonderzoek blijkt vooraleerst dat de problematiek rond informatie uitwisseling niet enkel binnen de JSPD leeft, maar ook binnen de bevroegde hulpverleningsinstanties. De moeilijkheden die ontstaan omwille van het beroepsgeheim, volgen uit verschillende opvattingen over het doel van het beroepsgeheim en de verhouding tussen politie en hulpverleningsinstanties. De contactfrequentie tussen politie en hulpverleningsinstanties is voor de informatie uitwisseling van groot belang is. Zo werd er tijdens de interviews meerdere malen vermeld dat de manier van informatie uitwisseling heel persoonsgebonden is. Het is heel erg afhankelijk van de vertrouwensband die er bestaat tussen diegene die de informatie opvraagt en diegene die de informatie moet geven. Zo bleek namelijk dat wanneer de instanties regelmatig contact hebben, er gemakkelijker onderling informatie doorgegeven zal worden. Ook is het belangrijk dat diegene die de informatie moet geven de cliënt hierover inlicht en uiteraard op de hoogte is van de situatie van de cliënt.

Een ander belangrijk punt dat naar voren kwam uit het praktijkonderzoek is het belang van dialoog en consult tussen de verschillende instanties. Overleggen met elkaar over situaties hoeft niet enkel doormiddel van inhoudelijke informatie te gebeuren maar kan ook doormiddel van een situatieschets. Wanneer er toch echt inhoudelijke informatie nodig zou blijken, is het belangrijk om te verklaren waarvoor diegene die de informatie opvraagt, deze informatie gaat gebruiken. Wanneer de contacten tussen hulpverleningsinstanties en de JSPD goed verlopen, kan de hulpverlening ook beter afgestemd worden op de cliënt. Duidelijkheid is dus van cruciaal belang. Momenteel bestaan er onderling nog percepties en verwachtingen die gebaseerd zijn op gebrekkige kennis en negatieve ervaringen. Het is van belang om te weten waar de verschillende diensten binnen politie en hulpverlening voor staan en aan welk doel ze werken. Persoonlijke contacten en kennis van elkaars werk leidt veelal tot een meer positieve samenwerking. Het is van belang bewust te zijn van onderscheiden doelstellingen van politie en hulpverlening, met het besef dat ze niet van elkaar te scheiden zijn.

Nu dat de bedenkingen, conclusies en knelpunten zijn weergegeven, kan er hopelijk op termijn een oplossing gezocht worden voor deze problematiek. Ik hoop dat ik met de uitwerking van dit eindwerk een duidelijk beeld heb kunnen geven op de problematiek die zowel bij de JSPD als binnen de verschillende hulpverleningsinstanties leeft, en zo een steentje heb kunnen bijdragen in een eventuele oplossing naar de toekomst toe.

Literatuurlijst

audiovisuele bronnen:

AGENTSCHAP JONGERENWELZIJN., Jongerenwelzijn, jong leven richting geven. Internet, 2015.

(<http://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/>)

AGENTSCHAP JONGERENWELZIJN., Jong leven richting geven. Jeugdhulp, Ondersteuningscentrum Jeugdzorg. Internet, 2015.

(<http://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/jeugdhulp/ondersteuningscentrum-jeugdzorg/>)

BECQ, S., volksvertegenwoordiger CD&V. Juridische complicaties, Artikel 485bis Sw. Internet, 5 mei 2012.

(http://www.google.be/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0CC8QFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.ordomedic.be%2Fdata%2F6%2520%2520SB%2520Art%2520%2520458%2520bis%2520Sw.docx&ei=Df8gVYyDI83paL_G9gfgD&usq=AFQjCNGk9S6w4iiLbZ7Olf_r9uwT_m47TQ&sig2=hl_UpM1jdM94BGJZqglOmA)

CAW, Versterkt welzijn. Internet, 2014.

(<http://www.cawlimburg.be/>)

CLB, Wegwijzer voor leerlingen, ouders, personeel, instellingen... Internet, 2015.

(<http://www.ond.vlaanderen.be/clb/clb-medewerker/Achtergrond.htm>)

DE POLITIE, Rekruteringsite van de Politie. Internet, 2015.

(<http://jobpol.be/nl/home/index1/id/nl/>)

INSISTO, het informaticasysteem voor de intersectorale toegangspoort. Handleiding, A-document. GiVi Group, Internet, 2013.

(https://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/vlaams-loket-jeugdhulp/assets/docs/toepassingen/a-doc_handleiding.pdf)

KIND EN GEZIN, Kind & gezin. Internet, 2014.

(<http://www.kindengezin.be/>)

POLDOC, Site van de Belgische Federale Politie. Internet, 8 mei 2015.

(<http://www.poldoc.be/SEARCH/polfedModules/search2.jsp?action=dailyDoc>)

POLITIE, Politiezone Maasland 5383. Internet, 21 oktober 2014.

(<http://www.politie-maasland.be/>)

PROTOCOL VAN MOED, Durven samenwerken rond kindermishandeling: grensverleggend, moedig en uitdagend. Gerechtelijk arrondissement Antwerpen. Internet, Januari 2012.

(https://wvg.vlaanderen.be/rechtspositie/04-good_practices/algemeen/bijlagen/Protocol_van_moed_toegankelijke_tekst_druk67.pdf)

RECHTSPOSITIE, De rechten van de minderjarige in de integrale jeugdhulp. Internet, 2014.
(<http://wvg.vlaanderen.be/rechtspositie/>)

STEYAERT, J., 1998 integrale jeugdhulp, het belang van goede samenwerking. Internet, 25 december 2013.
(<http://www.canonsociaalwerk.eu/be/details.php?cps=48>)

VANDEURZEN, J., Integrale jeugdhulp. Internet, Youtube, 5 maart 2013. (Video)
(<https://www.youtube.com/watch?v=WpzmATjHMfU>)

VANDICHELE, P. en VLAAMSE OVERHEID. Integrale jeugdhulp, De krachtlijnen van het nieuwe decreet. Internet, september 2012.
(http://www.google.be/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0CDcQFjAD&url=http%3A%2F%2Fwww.steunpuntjeugdhulp.be%2Fosbj%2Ffiles%2FFile%2Fosbj%2FIJH%2FKrachtlijnen%2520nieuwe%2520decreet.pdf&ei=8TkqVYCTE8y17ga58ICwBA&usq=AFQjCNG8qmy6DCvhS0Cl2mybN7-BW6gXsg&sig2=Tovo-uBZj20d_wlRDRU7DA&bvm=bv.90491159.d.ZGU)

VORMING JEUGDHULP, Het werken met en gebruiken van een A- document. Internet, 2013.
(<http://www.google.be/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CCcQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.vormingjeugdhulp.be%2Fmedia%2Fdocument%2F48&ei=fbhQVceqJ8zD7gbZlIHlBg&usq=AFQjCNE4WkCreD3D6sQupDEix6crRIQPuQ&sig2=5sRLdG6Fss-18wRdeKnH3A>)

Geschreven bronnen:

BEROEPSGEHEIM., Strafwetboek, artikel 485.

BEROEPSGEHEIM., Strafwetboek, artikel 485bis.

BOURGEOIS, A. en VANDENBROUCKE, I., Vlaams decreet integrale jeugdhulp. Openbaar ministerie, substituut, Procureur des Konings, Jeugdparquet Gent. 2014. (PowerPoint voor magistraten.)

DOBBELAERE, R., Integrale jeugdhulp, een uitdaging voor de bijzondere jeugdzorg. Antwerpen – Apeldoorn. Garant, 2006. (Boek)

GEINTEGREERDE POLITIE., De wet op de geïntegreerde politiedienst, artikel 131.

INTEGRALE JEUGDHULP., Samen naar een nieuwe jeugdhulp in Vlaanderen. Versie, 24/01/2014. (PowerPoint)

MELDINGSPLICHT., De wet op het politieambt, artikel 40.

SCHULDIG VERZUIM., Strafwetboek, artikel 422bis.

VAN STEENBERGHE, T., REYNAERT, D., ROOSE, R. en EASTON, M., Sociaal werk en politie: een moeilijke ontmoeting? Gent, Politeia, 2014. (Boek)

VERMEIREN, G. Procureur des Konings Limburg., Omzendbrief betreffende decreet integrale jeugdhulp, verontrustende opvoedingssituaties. Richtlijn 7/2014 – Dienstnota 11/2014. Hasselt, 8 oktober 2014.

Mondelinge bronnen:

Bogaers, S. Maatschappelijk Assistentie politiezone Maasland. Mondelinge mededeling. Interview, 5 mei 2015.

FRAIPONTS, I., Mondelinge mededeling. Interview, 1 april 2015.

OPDEWEEG, B., Mondelinge mededeling. Interview, 21 april 2015.

Smeets, L., Inspecteur politiezone Maasland. Mondelinge mededeling. Interview, 5 mei 2015.

Sweeck, J., Hoofdinspecteur politiezone Maasland. Mondelinge mededeling. Informeel gesprek, 2015.

Vanderputte, D., Mondelinge mededeling. Interview, 6 mei 2015.

K&G, Medewerkster (Anoniem), Telefonische/mondelinge mededeling. Telefoon, 21 april 2015.

Bijlagen

Bijlage 1: Vragenlijst JSPD

Bijlage 2: Vragenlijst hulpverleningsinstanties

Bijlage 3: Parketvraag

BASISINFORMATIE EINDWERK

VOORNAAM : Sandra

NAAM: Paas

KLAS : 3 MAW/ PEW

DEPARTEMENT : PXL Social Work

ACADEMIEJAAR : 2014 - 2015

TREFWOORD : Informatie uitwisseling, politie, hulpverlening

TITEL : 'Hoe verloopt de informatie uitwisseling tussen politiediensten en de verschillende organisaties binnen de prede instap sinds de invoering van het nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp?'

SAMENVATTING :

In samenspraak met mijn stagementor kwamen we tot het idee om een eindwerk uit te werken omtrent de informatie uitwisseling tussen politiediensten en hulpverleningsinstanties binnen de brede instap. Het onderwerp ontstond dus vanuit persoonlijke interesse en de interesse vanuit de stageplaats voor dit onderwerp. De informatie uitwisseling tussen politiediensten en hulpverlening is namelijk een onderwerp dat heel erg leeft binnen de Politiedienst jeugd en sociaal. Daarom vond ik het interessant om deze problematiek rond de informatie uitwisseling tussen politiediensten en hulpverlening te onderzoeken.

Mijn eindwerk bestaat uit vier delen. Het eerste deel is een situering van mijn stageplaats. Hierin bespreek ik de geïntegreerde politie, die bestaat uit de federale en lokale politie. Later bespreek ik de verschillende diensten binnen PZ Maasland, met de nadruk op de politiedienst jeugd en sociaal waarbinnen ik de afgelopen veertien weken stage liep.

In deel twee voerde ik een literatuurstudie uit over het nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp, waarin ik o.a. de krachtlijnen van het decreet IJH benadruk. Er wordt ingegaan op de verschillende hulpverleningsinstanties binnen de integrale jeugdhulp en de politiedienst jeugd en sociaal. Binnen het onderdeel "JSPD" ga ik dieper in op de functie van de Maatschappelijk Assistent. Ook "de informatie uitwisseling tussen..." komt reeds kort aan bod. Als laatste onderdeel van deel twee ga ik dieper in op de regeling omtrent het beroepsgeheim binnen de hulpverlening.

Uit dit deel kon ik concluderen dat er binnen het decreet Integrale Jeugdhulp geen duidelijke regeling rond de samenwerking tussen politie en hulpverlening is aangebracht. Ook geeft een verduidelijking van het beroepsgeheim binnen de hulpverlening en de meldingsplicht binnen de politie aan dat hoofdzakelijk deze twee factoren de oorzaak van de weerstand op het vlak van informatie uitwisseling zijn.

Het voorlaatste deel bestaat uit het praktisch onderzoek van mijn eindwerk. Dit onderzoek deed ik aan de hand van vragenlijsten die ik persoonlijk ging bevragen bij de verschillende hulpverleningsinstanties (VCLB, GO-CLB, CAW) en bij de JSPD. Aan de hand van deze interviews kwam ik meer te weten over hoe de geïnterviewden dachten over deze problematiek. Zo kon ik de meningen van de medewerkers binnen de JSPD, vergelijken met de meningen van de medewerkers binnen de verschillende bevraagde hulpverleningsinstanties. Wat me voornamelijk opviel na het beëindigen van alle interviews, was dat iedere geïnterviewde aangaf onzekerheden te ervaren op het vlak van informatie

uitwisseling. Ook de onderlinge kennis over elkaars instanties is nog voor verbetering vatbaar.

Over het algemeen kan ik stellen dat de theorie en de praktijk wel overeenkomen op het vlak van informatie uitwisseling tussen hulpverlening en politie. Dit omdat in de hulpverlening over het algemeen de "politie= neen=" methode gehanteerd wordt. Alhoewel dit sterk afhankelijk is van de vertrouwensband die de politie reeds opbouwde met bepaalde hulpverleningsinstanties.

Daarnaast heb ik uit de verschillende interviews kunnen vernemen dat overleg onderling heel belangrijk is voor de meeste medewerkers binnen de hulpverlening. Wanneer de politie kan aangeven waarvoor ze de nodige informatie gaan gebruiken, kan dit vaak al een heel groot verschil maken in de manier van informatie uitwisselen en samenwerking.

Deel vier van mijn eindwerk is de kritische kijk. Als eerste bespreek ik hier mijn stageplaats. Vervolgens bespreek ik het thema van mijn eindwerk en de uitwerking hiervan. Tot slot ga ik in op mijn persoonsgebonden traject als Maatschappelijk Assistent in wording.

Het sluitstuk van mijn eindwerk is het algemeen besluit dat ik vorm over het geheel. Tijdens mijn interviews merkte ik op dat de goede wil bij allen zeker aanwezig is op het vlak van informatie uitwisseling. Een concrete oplossing valt echter niet te geven voor deze problematiek. Wel geef ik enkele conclusies en aanbevelingen mee, die zowel van mezelf als van de geïnterviewden meegegeven zijn. Er zijn dus nog enkele werkpunten voor zowel hulpverlening als politie. Ik hoop dan ook ten zeerste, dat dit eindwerk hier naar de toekomst toe een bijdrage in zal kunnen leveren.